

FOGADÓ

A MAGYAR FOGADÓS, VENDELŐS, KOCSMÁROS ÉS KÁVÉSIPIAR, A BORGÁZDASÁG ÉS IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

Előfizetési díj:
Egész évre 12 kor Félévre 6 kor.

Szerkesztő és lapfajtalajdonos
FLÓR GYŐZŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13. sz.

Vendéglősök és kávéosok figyelmébe!

A Csurgói Tejkivitel

mely mint ilyen, egyedüli az egész monarchiában, ajánlja egy évi jótállással tartós és biztos hatású tejemterkeket lemez dobozokban legemtesen elzárva és pedig

la sterilizált habtejszín,
la sterilizált és homogenizált kávétejszín,
la sterilizált és homogenizált teljes tej.

A sterilizált habtejszín a legjobb felföldi szarvasmarha tejből ered. — A tejföl feltétlen tiszta, idegen anyagföld mentes és évekig eltart, igen alkalmas habtejszínnek. — Kérjen árjegyzéket és használati utasítást.

TEJKIVITEL társ. k. k.
CSURGÓ (Somogy megye).
Telefon 22.

TARTALOM

- Szerről-szerről.
- Délországi és középországi Országos vendéglős-közösségek Közösségi lapjairól.
- Hívatásos hírek: Országos Vendéglős Egyletről. Közösségi. Székely- és vendéglősök és kocsmárosok lapjairól. Balatonról.
- Társulati élet.
- Üzenetek. Dr. Génesz M.
- A vasárnapi köznevelésről (Rothszelái Vilmos).
- As in szövegben.
- Székelyország.
- Dor és pinczergondoság. Koraiban.
- A húsz éves Balaton.
- Különféle közlemények. Párkodi szőlők. Erdőgazdálkodás. Székely.
- Hírek. Hívesen hírek. A központi szociális köznevelésről. A "Tudós" híreiről. Meg a székely- és középországi vendéglősök közneveléséről. "Egyszer" forgalmáról a Balatonon. A magyar nyelvű újságokról. Vándorok a határokon. Egy galéria székelyek. Pinczergondoság. Mit számítanak vendéglősök és vendéglősök. A pártokról. Apró hírek. Hívatások.
- As szövegben és a magyar nyelvű köznevelésről.
- Hosszú tudósítások.
- Székely.
- Üzenetek.
- Egyéb hírek. Balaton híreiről. Anélkül székely. As a híreiről híreiről.
- Szerkesztői híreiről.
- Híreiről.

József főherceg kamarái szállítók

Seifert Henrik és Fiai

csász. és kir. udvari tekeasztalyárosok a román, a bolgár, a szerb és a perzsa sah Ő felségek udvari szállítói.

Csász. és kir. szab. jégsekrengyárosok.

BUDAPEST, VII., DOB-UTCA 90. sz.

Ajánlják legújabb és legjobb szerkesztésű amerikai legkötörgősü jégsekrengyárakat, melyek eddig a legtekéletesebb hűtő-eredményt igazolják.

Polgár Sándor
telep

fajszojő
iradalom
Héves

Előbbség: **Mazik Viktor** Hévesvármegye alispánja. **Dr. Vissontai Soma** udv. tanácsos. **Kontra László** speices-pálybíró.

Beíratott terület: 500 hold föld.

Szerkesztés: **FOLGATÉLTER**. HEVES.

Interjúban telefon: HEVES 10 sz.

Erőtellet: kb. 15,000 hétéltér.

Ajándék tisztelt vevőimnek!

Mindenki, aki legalább 200 liter bort rendel tevékenyen, börtimnek és ingyen kap figyelemre méltó ajándékot: **székely- és középországi vendéglősök lapjait** (minden számban), **Kérjen árjegyzéket!** Alkalmi megrendelésre külön borokat, méltóságos árait **leírását és az ajándéktörvény** vonatkozó részletes ismereteket.

"FOGADÓ" KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓVÁLLALAT

Vendéglős és kávéházi nyomtatványok nagy raktára.
Elvállalja: Névjegyek, esküvői értesítések, körlevelek, folyóiratok, árjegyzékek, művek, évi jelentések, iparügyi, ügyvédi, hivatali, ipari, kereskedelmi és az összes **fogadós, vendéglős és kávéházi** nyomtatványok u. m.: étlapok, borjegyzékek, konyha-, sőtés és kávéházi ívek, menük, asztalkártyák, bérlétfüzetek, szabványok stb. nyomtatványok kifogástalan elkészítését.

BUDAPEST VIII.
SZENTKIRALYI-UTCA 34

◆ ◆ ◆

TELEFON: JÓZSEF 39-70

Vendéglős és kávéházi cikkek olcsó beszerzési helye.
A vállalat szállít Budapestre házhoz kthordva s vidékre utamét mellett: **fogajót, székely- és középországi vendéglősök lapjait** (minden számban), **haktograph-lapokat** és **tenit** (cédnyen számban), **kártyatáblák, kréta, szívszövet, dákó-kréta, dákó-kréta s ragasztót; — papír-szalvétát, asztalmészaklat** (frissítő szűrcsölemez), mindenféle: sőtés-, konyha- és kávéházi íveket, bon-bonkókat, bélyegzőket, stb. stb.

Az új sörfőzde jelentése!

Fontos tudnivaló.

T. C.

A nagyközönség és különösen a szakkörök részéről vállalatunk iránt építkezésünk kezdetétől fogva szokatlanul nagy bizalom és érdeklődés nyilatkozott meg. Ezen megtisztelő jóindulat arra sarkalt bennünket, hogy — a legnagyobb áldozatokat sem kímélve — egy minden tekintetben kiváló sörfőzdet létesítsünk.

Az építkezés és berendezés munkája immár be van tejezve; a leghíresebb szakemberek vezetése mellett sok ezer magyar munkás keze megalkotta az utolsó évtized leg-nagyobb ipartelepét hazánkban, amelynek máris hirtelre jár messze az ország határain túl. — Kialakulva azon vélemény, hogy sörfőzdenk ezidőszert

egész Európában a legrészesebb és legelőkeltebben berendezett ilyenmű vállalat.

A sörfőzés telepünkön már hónapok óta teljes erővel folyik és közölhetjük, hogy gyártmányunk elsőrangú minőségű, ennél többet is mondhatunk: söreink egy nagy és kellemes meglepetést hoznak a tisztelt fogyasztók részére, amennyiben szerencsénk lesz söreinkben a sörgyártást a legmagasabb fokon bemutatni. Szíveskedjek tudomásul venni, hogy a szállításokat

Péter és Pál napját (junius hó 29)

megelőzőleg 1—2 nappal, **teljesen érett sörökkel** megkezdjük és kérjük Önt, amennyiben a velünk való üzleti összeköttetés érdekelné, szíveskedjek bennünket városi irodánkban **(Budapest, V., Erzsébet-tér 5, telefon: 159-98)** felkeresni, vagy pedig értesíteni, hogy főtisztviselőnk vagy képviselőnk egyike mely napon teheti Önnel tiszteletet?

Bizunk abban, hogy a szállítások megkezdése után gyorsan át fog menni a köz-tudatba, hogy söreink utolerhetetlen kitűnő minőségűek és azt hisszük, hogy azután alig lesz többé gondunkban minden rendelménynek eleget tenni; közös érdekből kifolyólag kerjük Önt tehát, hogy velünk az üzletkötés céljából **mielőbb** érintkezésbe lépni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Fővárosi Sörfőző R. T. Kőbányán.

U. i. Folyó évi július hó elseje után és pedig a délutáni órákban szívesen várjuk a tisztelt érdeklődők látogatását gyártelepünkön (Kőbánya, Maglódi-ut 47, a Villamos városi vasút megállóhelye), amikor is tisztelt vendégeinknek közegeink által szakszerűen be fogjuk mutatni sörfőzdenk mintaszertü berendezését.

ORSZÁGOS
VENDÉGLŐS
SZAKKÖZLÖNY.

ORSZÁGOS
PINCÉR
SZAKKÖZLÖNY

FOGADÓ

A MAGYAR FOGADÓS-, VENDÉGLŐS- ÉS KÁVESIPAR, A BORGAZDASÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ERKEIT KÉPVISELŐ SZAKIAP

HIVATALOS KÖZLÖNYE

az „Országos Vendéglős Egyesület”, — a „Székesútvárosi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata”,

a Szabolcsi Szállások, Vendéglősök, Kávéháziadalmnok és Kocsmárosok Egyesülete — Tünelvárosi Vendéglős és Kocsmárosok Egyesülete — Veszprémi Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávéház Ipartársulata — Kései Szállások, Vendéglősök, Kocsmárosok és Kávéház Ipartársulata — Borsbetelezi Vendéglősök, Kávéház és Ipartársulata, — Brassai Vendéglősök, Kávéház és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csepeli Kocsmárosok Ipartársulata, — Sárköz és Vidék Vendéglősök, Maszórosok és Honosok Ipartársulata, — a Péc—Bonyháy Vendéglősök, Kávéház és Kocsmárosok Ipartársulata, — Németvárosi Vendéglősök Ipartársulata, — Pannoni Pincér Öngyűjtő és Munka-Egyület, — Lévelelteli Szállások, Vendéglősök és Kávéház Ipartársulata, — a Szatmárnémeti Fogadók, Vendéglősök és Kávéház Ipartársulata, — Zombori Fogadók és Vendéglősök Ipartársulata, — Nemesbükenti Vendéglősök Ipartársulata, — Hanyati Vendéglős Fogadók, Vendéglősök, Kávéház és Kocsmárosok Ipartársulata, — Csongrádi Vendéglősök és Kocsmárosok Ipartársulata, — Sopron Alsóvárosi Vendéglősök Ipartársulata, — Sárospataki Vendéglősök Ipartársulata, — Esztervári és Vidéki Fogadók, Vendéglősök és Kávéház Ipartársulata, — a Ceglédi Vendéglősök Ipartársulata, — a Munkácsy-Turkász és Diványosi Vendéglősök Ipartársulatainak

Előfizetés: Egy évre 12 K. Félévre 6 K.
Megjelenik 1-én és 15-én.

Szerkesztő és lapigazgató:
FLÓR GYÖZÖ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 13. sz.

Üdvözet a kongresszusnak.

A marosvásárhelyi tartandó országos vendéglős-kongresszust üdvözlőjük. Köszöntjük az ország minden vidékéről egybeseregledő fogadókat, vendéglősöket, kocsmárosokat kávéosokat, kik igaz ügyük, jógaik megvédésére felkerekedtek és komoly elhatározásra készülnek. Egyetértés és ösztöztetés az alapja minden társadalmi akciónak, minden ipari tömörülésnek, ha a mozgalom munkájának sikerét biztosítani akarják.

Ötödöször jönnek össze a hazai vendéglősök és kocsmárosok, fogadók és kávéosok országos kongresszura, hogy ezen iparági ügyeit, sereimét és bajait közösen megbeszéljék és a rendezés, a bajok és sereimék megszüntetését az illetékes helyeken sürgesseik. Együttl erővel, céltudatos munkával és elhatározott akaratával lobogtatják a haladás, a fejlődés zászlóját. A hazai vendéglősiipar történelmében új mérföldköveket képeznek azok az országos tanácskozások, melyek ezt az ipart a modern ipari mozgalmakba vezetik be. És aki ebben az alapvető munkában résztvesz, az nemcsak a saját iparának, hanem a saját társadalmi és gazdasági érdekeinek is kiváló szolgálatot tesz. De a kiváló szolgálatot tesz magának az államkincstárnak is. Rendel és rendezett viszonyokat akarnak teremteni a vendéglő- (italtermelési) iparban. A visszaéléseket, a törvények és jogszabályok kijátszását meg akarja szüntetni a vendéglősök ezen impozáns mozgalma.

Ez az iparág, bár lassan, mégis kibontakozik a régi, a maradiság belyégét magánhordozó keretből. Nem hatásgói, nem kormánytámogatással látjuk ezt az átalakulást, hanem az érdekelt iparosok ódadó munkájának eredményeként. És éppen azért szükséges, hogy ezek a nagy hordozói törekvések hazai közérdekű törvényes biztosítékot nyerjenek a megkezdett nagy munka sikeres folytatására.

Mélyreható rászára érnek az iparágunk évtizedes alapját. Mulasztások és ellajlások mutatkoznak lépten-nyomon és mintegy önmaguktól nyomulnak előtérbe, hogy lássuk és gondolkozzunk azok megszüntetése fölött. Megvannak hozzá

az alkalmas eszközök is. Igénybe kell azokat venni és lerézni a békától, a maradiság fojtó bilincseit. Erre vállalkozik a vendéglősség országos kongresszusa. Nagy feladat, nehéz munka, de meg kell, mert meglehet oldani, el kell végezni a munkát, mert elvezethető!

Hazafis és kartársi szeretettel üdvözlőjük a kongresszuson találkozó kartársakat és sikert kívánunk önérték és céltudatos munkájuknak.

Országos vendéglős kongresszus.

— Kongresszusi tájékoztató. —

Figyelmeztetés. A kik hiányos értesítés vagy bármely okból nem kaptak meg hívást a Marosvásárhelyen június 3—4-én tartandó vendéglős-kongresszura, azok forduljanak strgősen az „Országos Vendéglős Egyesület” irodájához, *(Bpest, VIII., Rákóczi-ut 13!)* ahonnan a szükséges iratokat, kongresszusi programot és kedvezményes vasuti jegyet azonnal elfoiják küldeni. A jelentkezéssel egyidejűleg küldjék be a 1 kor. kitévő kongresszusi díjat. A marosvásárhelyen tartandó országos vendéglős kongresszus rész veht minden vendéglős és kocsmáros, tehát azok is, akik az „Országos”-nak nem tagjai.

Utazás a kongresszura. A kongresszura az utazás 2-án történik, nagy hogy az aznapi ismerkedési estélyen a nagy részt vehessenek. A budapestiek, a környékből és a fővályosi vidékekről hozzájuk csatlakozzhatnak ugyancsak a június 2-án reggel 7 órákor induló gyorsvonattal utaznak el. Miután a legelőbb szintén ezzel a vonattal keresik a csatlakozást, a közbeeső ilyen állomásokra való érkezést szükségesnek tartjuk azonnal is megismertetni. — A budapesti nyugati pályaudvarról reggel 7 órákor induló gyorsvonat az első csatlakozó állomásra *Ceglédre* 6 ó. 9 p. érkezik; *Szolnokon* (csatl. Hatvan felől) 8 ó. 42 p. *Kisújszálláson* (cs. Kál-Kápolna, Dévaványa felől) 10 ó. 45 p. érkezik, míg *Páskoldányra* (cs. Debrecen felől) 10 ó. 45 p. érkezik és 15 percig tartózkodik. *Nagyváradra* (csatl. Újtombovári — B.-szék — Szabadka — Szege — Csaba felől) 11 ó. 58 p. érkezik s innen 8 perc múlva indul s érkezik: *Kolozsvárra* délután 3 ó. 15 p.-kor. Itt másfélóra várakozás van, mely idő alatt ki kényelmesen megtekintheti a kedves kincses várost. — Kolozsvártól d. u. 4 ó. 45 p. személyvonattal indulnak a kongresszisták és esti 7 ó. 09 p. érkeznek *Székykocsárdra*, ahol 1 ó. 30 óra várakozás van, ami épen elegendő idő arra, hogy Ketter Antal kartársunk (vasuti vendéglős) a kongresszistákat kényelmesen és jó

vacsorával láthassa el. Innen a vonat 8 ó. 55 p. indul és 10 ó. 51 p. érkezik Marosvásárhelyre.

Marosvásárhely 1914 évi június 3 és 4-én tartandó országos vendéglős kongresszus programja:

1. A június 2-án érkező kongresszusi küldöttek fogadása az ipartársulat által. (Minden érkezett vonattal fogadó-küldöttöknek várják a kongresszusi tagjait).
2. Ismételté estély a »Transylvánia» fogadó étteremben.
3. Június 3-án 9 órákor *Kossuth Lajos, Bem József és Rákóczi Ferenc* szobrának megkoszorúzása.
4. 10 órákor megnyitása a kongresszusnak. A tanácskozás délután 3 óráig tart.
5. Délután 3 órákor közös ebéd a »Transylvánia» fogadó éttermben. (A város községe nevelés ön ebédet a város polgármestere adja).
6. Ebéd után a város nevezetességeinek a megtekintése.
7. Este 11/9 órákor színházi díszelőadás (Heves Béla színtársulata által) a »Transylvánia» fogadó díszteremben. Színház után találkozik a Transylvánia, Royal és Korzó kávéházakban.
8. Június 4-én reggel 11/9 órákor a kongresszus folytatása befejezéséig.
9. Ebéd 3 órára (reggel) Buzogány Márton »Központi-fogadó», Meder-fogadó és »Dom-koszfogadó» éttermeiben.
10. Délután kirándulások akár együtt, akár csoportokban: *Marosújvárra*, a gyönyörű fekvésű „Csepeltől” bányá és a múlt évi árvizek okozta elváltozások megtekintése. — *Júliásra* és *Székelyfőrdőre*, csodás fekvésének és tavainak megtekintése. — *Borszék-főrdőre*, melynek gyönyörű fekvése és vidéke gyönyörű a természet alkotásának. (A kirándulások jun. 6-én folytathatók).
11. Délután 5 órákor Bürger Albert ut által adandó ünnem a Meder fogadóban. Guáth Jánosnál és a Székely-kocsiban.
12. Este csoportokra oszoló „Flecken”-vacsera Pál Domokos, Sramek Ferenc, Katona Géza, Szahmayer Kálmán és Lackovics Ernő kartársak éttermeiben és a Székely-kocsiban.

Kongresszusi kirándulások. A marosvásárhelyi vendéglős-kongresszussal kapcsolatos kirándulások az előző számbunkban közöltéltől némli eltéréssel, három íznyban történik. Az első a 70—80 km. *Szovátd-bucsinhegyi* kirándulás, mely *utóbbi* ünnepi órán át bejárást és kényésen megtekinthető. A második a „Borszék”, míg a harmadik a „Marosújvári” kirándulás. Utóbbi vonaton történik s így bejelentés nem igényel. Am a »szovátd-bucsin” kiránduláshoz autók szükségesek és ezekről előre kell gondoskodni. Ez okból tehát ismét is fölívjuk figyelmeztetőnek, akik a páratlan szépségű »szovátd-bucsin” kiránduláson részt öhajtának volna, hogy erről a »Marosvásárhelyi vendéglős-ipartársulat” legalább is e hónap 30-ig értesítsék. A Szovátd-bucsin kirándulás költsége 25—30 koronát fog kitenni. A látott ismét tájépszégek s a kapcsolatosan nyert tapasztalatok azonban a kirándulási költség számszorosával érnek föl.

ORSZÁGOS VENDEGLŐS EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Körelm. Felkérjük az Orsz. Vend. Egyesület egyes tagjait, valamint az egyesülethez tartozó ipartársulatokat, hogy a hátralékos tagdíjukat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert az Egyesületnek is vannak anyagi kötelességei.

Az elnökség

Felkérjük a vidéki kartársakat, hogy az Országos Vendéglős Egyesületbe való belépésüket jelentse be. Bejelentésük után megküldjük az alapszabályokat. Beíratási díj 2 kor. Évi tagdíj 4 kor.

Az Elnökség.

A SZÉKESFŐVÁROSI VENDEGLŐSÖK ÉS KOCSMÁROK IPARTÁRSULATA HIVATALOS KÖZLEMÉNYEL.

Az *Ipartársulat hivatalos helyisége:*
VIII., Rákóczi-ut 13. II. 20. sz. a. van.

Hivatalos órák: minden hétfőn és szerdán és pénteken délután 3—6 óráig.

Jogtanácsot az ipartársulat minden tagja ingyen kaphat, ha az iránt az ipartársulat irodájához fordul.

Az *ipartársulat mindennemű hivatalos közleménye* kizárólag a „Fogadó” utján közölthetik.

Önvédelem.

Az évek óta tartó nagy gazdasági válságok, immár elviselhetetlenné váló drágaság, nem normális bér és munkás viszonyok, a togyászai közönség fokozódó igényei, az államhatalom túlnagy szükségletei s ebből folyó horribilis adókövetelések, egymagukban is, de így együtvéve különösen megnehezítik nap-nap után a vendéglőspárnak amugy sem valami rózsás helyzetét. Katasztrófaállan lenyegetik a helyzetet a készülő új törvényjavaslatok és ezek között különösen a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezet.

Ilyen viszonyok és helyzetek mellett különösen aktuális, hogy az ezen iparhoz tartozók is végre fölismerjék a helyzetet s önvédelemből megtegyenek minden lehét, míg mielőtt nem késő.

A helyzet fölismerése, a védekezés módjának megtanakozására s a tennivaló elhatározására itt van a legalkalmasabb, de egyben utolsó alkalom a marosvásárhelyi kongresszusa az országos vendéglős egyesületnek.

Mennél nagyobb veszély fenyegeti existenciánkat, annál intenzívebben kell foglalkoznunk a védekezés módjaival. Mert lehet ám most még védekezni a megsemmisülés veszélye ellen, csak akarunk és eszelkedünk kell.

Ilyen védekezési eszköz gyanánt óhajunk egy pár körülményt és módot a vendéglősök figyelmébe megszívlelés céljából ajánlani.

Itt van elsősorban, mint legaktuálisabb a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénytervezet. Ez a javaslat — ha mostani alakjában törvényvé válnék — a vendéglői iparhoz tartozók halálát idéle lenne. Ennek a tervezetnek 1, 2 és 14 §-ai értelmében vasárnap és Szent István napján se vendéglős, se fogadós, se kocs-

máros által nem mérhetne. Hogy ez mit jelentene a vendéglős iparhoz tartozókra, azt hisszük igazán fölleges lenne bővebben magyarázgatni. — Ha a vendéglősök tülzel-vassal neki nem mennek ennek a törvényjavaslathoz, akkor igazán megérdemlik azt a sorsot, a mi várna rájuk, ha a javaslatból törvény válnék. — Ha tekintetbe vesszük azt a hipokrizist, a mivel a kormány ennek a törvénynek szükségességét indokolni igyekszik, igazán nagy önmérsékletre kerül, hogy ököibe nem szorul a kezünk. A kormány támogatásával gombamódra elszaporodó gazdakörök és egyesületek, felekezeti társaságok és szövetkezesek szabadon mérhetnek éjjel-nappal, hétköznap, vasárnap, akár templom idő alatt is, mert hisz ők se fogadósok, se vendéglősök, se kocs-márosok, adót tehát nem is fizetnek; csak éppen a horribilis adókat fizető vendéglőspárizók ne tehessék ezt? Hát igazán megkerülők a pénzügyi kormány, hogy már csak a saját finánciális érdekeit sem veszi tekintetbe, olyan lejtős teheneket, mint a vendéglős iparhoz tartozók, akar agyon-ütné? Honpét veszi akkor be a fogyasztási adók címén előirányzott sok-sok milliókat? A körök s egyetek általmerőitől ugyan lekoptathik a pénzügyminiszter ur állá! De hát kizárnak tartjuk, hogy ha a vendéglősök ösztetartanak, mindannyian egy táborban a marosvásárhelyi kongresszuson résztvesznek, hogy a kormány kiküldöttéi is lássák, milyen általános és nagy a felháborodás a törvénytervezet ellen, hogy a tervezetből valóban törvény is válnék. Annál is inkább hisszük ezt, mert a tiltakozásnak nemcsak a tervezetet készítő kereskedelmi, hanem a pénzügyminiszterhez is el kell jutnia, a ki már csak fiskális szempontból is kell, hogy a tiltakozást teljes figyelemre méltassa. Hangsúlyozzuk azonban újra, hogy ennek az akciónak csak akkor lehet sikere, ha a kormány azt lája a kongresszuson, hogy az iparhoz tartozók nagy tömege tartja sérelemnek a javaslatot.

Igen fontos szanálási módnak kínálkozik az ipartörvény revíziója is. Ennél a törvénynél is kell, hogy az ipar érdekei teljesen méltányoltassanak, hogy törvényes szabályozást nyerjenek mindama óhajok, a melyeket ez irányban már ugy az eddig, mint a mostani kongresszus is kifejezti és illetékes helyre juttatni fog.

Nem kevésbé sürgős és fontos az italmérsi törvény revíziójának kérdése sem. Az italmérséről szóló 1899. XXXV. L-cikk elavult céljának többé meg nem felel, igazgatlan rendelkezései vannak, jogtalan zaklatásoknak kulltorfára. Ezt a törvényt az ipartörvényvel kapcsolatban kell megreformálni, hogy végre-valahára rendezett viszonyok teremődjenek az italmérsi engedélyek kiadása s ellenőrzése körül. Lehettehen azt a jogállamhoz nem méltó állapotot tovább is fenntartani, hogy az italmérső — mielőtt a rendes időben szabályszerűen megfolyamodott jogot elnyerne — detüre-borura bíróságostassék a pénzügyörög részéről, több százezrekre nemző illegális jóvedelmét juttatva ezáltal a kincstárnak az italmérső zsebéből. De ha még csak bíróságoltatnék, de mennyi egyéb zaklatásnak is ki vannak téve az italmérsők. Ott vannak a bornyilvántartási könyvek. A ki ezt a törvényt csinálta, minden italmérsőt perfelt könyvvizetőnek kellett hogy tartson, másképp képtelenség ilyet rendelni. Mennyi fölleges zaklatásnak, bíróságoltságnak kulltorfára az a bortörvény is. Okvetlen reformra kell zorítani a kormányt e téren is.

Nem kicsinylendő átka a vendéglőspárnak a sörkértel sem. Lényegét föllegesnek tartjuk itt bővebben ismertetni, a kongresszuson épp e sorok irójának mint előadónak lesz alkalma bővebben foglalkozni a kérdéssel. Nem szabad csak ugy szó nélkül elsiklani ama hiresztelés fölött sem, hogy állítólag az oly reménytelen kecsgeleltt új sörgyárat is behódolásra készíteti a kartel. Bár ugyan ez csak olyan hiresztelés, ami lehet aféle „lapanőver” is, amire azért komolyan nem lehet adni. Ettől eltekintve a kormány figyelmét lét fogjuk hívni a kartel garázdaalkodására, követelnél fogjuk a kérdés törvényhozási szabályozását. Ámde kérdés, hogy a mai — kapitalista uralomnál remélhetünk e téren javulást? Ha rövidesen meg nem változnak ez állapotok, ha a kartel rövidesen szét nem robbantatik, nem marad más hátra, mint hogy maguk a vendéglősök lépjenek az önvédelem terére, megcsinálván maguknak a saját sörgyárukat. A kísérlet mulkiori kudarcra ne csüggyessen senkit; a leányzó nem halt meg, csak alszik. Elgondolni is képtelenség, hogy 100,000 italmérsőtől is ehhez szükséges tőkét rövidesen össze ne lehetne hozni, különösen is, a mikor a multak tapasztalataiból már tudjuk, hogyan kell avagy kelletni volna már akkor a dolgot megfogni.

Elvárjuk az italmérsékek foglalkozóktól a saját jól felteggott érdekében, hogy a marosvásárhelyi kongresszuson minél tömegesebben részt fognak venni, hogy megmutassák erejüket, mert ha gyengébbnek mutatkoznak, nincs reményünk az állapotok javulására, mert hisz az illetékes faktorok — nem egészen alaptalannul — joggal hivatkozhatnak arra, miszerint a viszonyok nagyon is jők lehetnek, a vendéglősök nagyon is meg vannak elégedve a helyzetükkel, ha ily fontos kérdések tárgyalásánál — minők a kongresszuson szerepelni fognak — ily kicsiny érdeklődés nyilvánul meg.

Felháttal minél tömegesebben a kongresszura, ahol hiszük, kellemes viszontlátásban lesz mindenekinek része.

Dr. Gyenes Mánó
Az O. V. E. ügyintéző

TÁRSULATI ÉLET

Az országos vendéglős kongresszus június 3. és 4-én tartatik Marosvásárhelyen. A kongresszura vonatkozó minden szükséges tájékoztatást közöltünk jelen lapunkban. A kongresszura menő kartársak olvassák el azokat figyelmessen. Egyben föl hívjuk figyelmét azoknak, akik a vasuti kedvezményes jegyet s a kongresszus programot eddig bármely okból nem kapták volna meg, hogy emiatt sürgősen írjanak az Orsz. V. Egyesület irodájának (Bpest, Rákóczi-ut 13. II. 20.) A „Fogadó” jelen számát épp azért adtuk ki a rendes időnél előbb, hogy fentiekre kinek-kinek még időben legyen módja intézkedni. Készüljünk minél többen a kongresszura.

Érsekújvár. Az „Érsekújvár és vidéke” fogadói, vendéglősei és kocsárosai ipartársulata e hónap 20-án tartotta r. e. közgyűlést. A közgyűlés a rendes tárgyakon kívül foglalkozott a vendéglős iparhoz tartozók létviszonyait égen közelről és érzékenyen érintő törvényhozási intézkedésekkel és elhatározta, hogy a társulattal több taggal képviseltetni fogja

a Marosvásárhelyen tartandó országos vendéglős kongresszuson.

Szászváros. Május hó 14-én tartotta a szászvárosi vendéglős ipartársulat választmányi ülését. Az ülésen elsősorban a marosvásárhelyi kongresszus ügyével foglalkoztak. Örömmel vették tudomásul, hogy az ideai kongresszus Erdélyben lesz megtartva. Az ipartársulat a kongresszuson csak két taggal képviseltette magát, mivel ugyanakkor országos vásár van Szászvárosban s több kartársának lehetetlen akkor átlétezőlő távol lenni. A gyűlésen **Kovalits** Simon tisztelettel bejelentette a tisztelettel való lemondását, amit azonban a választmány nem fogadott el, hanem felkérték hogy tisztelettel továbbra is tartsa meg. Kovalits az általános óhajnak engedett s a megbízatást újra vállalta. Kovalits indítványozta ezután, hogy az ipartársulat pénztár gyarapítása céljából június 16-án rendezzenek egy nyári mulatságot. Az indítvány egyhangúlag elfogadták. Végül több apró helyi ügyet tárgyaltak; egyesek elintézésé miatt a Központhoz fordultak. Ezzel a gyűlés befejeződött.

Pestszentlőrinc. Az itteni vendéglősök, mint az előző lapunkban említettük, a „Kispeszt.Szentlőrinci vendéglősök ipartársulatból” kiváltak, hogy önálló társulatot alakítsanak. A szervezési mozgalmat e célból már megindították s szervezetüket „Pestszentlőrinci vendéglősök ipartársulata” címen a kongresszus utáni napokban fogják megalakítani. Az alakuló gyűlésen a központi is képviselteti fogja magát. **Beszterce.** Az itteni vendéglős ipartársulat vezetősége a közel jövőben egész Beszterce-Naszód megyére kiterjesztieni óhajja a szervezést, ami célból a szervezési munkálatokat már megkezdte. Okot erre az elhatározásra az szolgálta, hogy a Pénzügyminisztérium a besztercei pénzügyigazgatósággal, valamint az új főbiztosát az Országos V. Egyesület indokolt panasz alapján a Holrich és Brecher-féle tömeges italmérsési engedély kiadásán rövid időn belül rendet terem. Miután az ipartársulat agilis elnöke, **Fritsch** Károly fogadós betegeskedik és ennek a nagy munkának nem tudna úgy ahogy szeretne megfelelni, orvosai tanácsára pedig minden tevékenységét lefektetik kell. — az elnöki tisztséget lemondott. Az ipartársulat ennek következtében legközelebb új elnököt fog választani.

Temesvár. A szunyadozó Délmagyarországi vendéglős ipartársulata a megünnelt tükári állást **Zivira** Mórral töltötte be. Az új tükári munkájának kezdetével új irány vonult be az ipartársulatba, amennyiben nemcsak az elhanyagolt adminisztrációt javította és ujította meg, hanem az ipartársulat újjászervezésének is neki fogott. Ennek a buzgólkodásnak meg is volt hamar az eredménye és sikerült már eddig a tagok számát 54-ről 108-ra szaporítani. Ebben az irányban a munka tovább folyik és ha Temesvár városban a szervezés befejeződik, úgy a megyére kerül a sor. E mellett az ipartársulat egy új intézmény létrehozásán is fáradozik; t. i. a tagok közt egy segélyegylet akar létesíteni, mely szerint, ha egy tag elhalálozik, a hátramaradtak egy bizonyos segélyösszeget részesüljenek. — Mint továbbá értesültünk, az ipartársulat vezetősége most már komolyan foglalkozik ezzel a gondolattal, hogy legközelebb az Országos Vendéglős Egyesülethez csatlakozzon, mert csakis így módon és ez esetben lehet az ipartársulatnak a tagok érdekében kiejtett munkájára eredményes. A központ természetesen örömmel fo-

gadják az újonnan szervezett délmagyarországi ipartársulat csatlakozását s miként a hozzájárulást többi negyven társulatnak, az új társulat ügyeit színtle oly lelkiismeretesen fogja átállítani és szíven viselni.

Sepsiszentgyörgy. Az itteni vendéglősök a Marosvásárhelyt tartandó országos kongresszus tárgyában értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a kongresszuson 6 taggal képviseltetik magukat. A kongresszuson **Pogács** Vilmos, **Székely** Jenő, **Gyárfás** Zsigmond, **Veres** Pál, **Kónya** Antal és **Kásás** György jelennek meg. Egyben megállapították abban, hogy a kongresszus utáni hozzájárulást a Háromszék megyei vendéglősök ipartársulata megalkotásához, amelyben különben **Pogács** Vilmos évvelkel ezelőtt édeszes munkát folytatott. Az Országos Vendéglős Egyesület ebből kitöltőlag értesítette Pogács kartársunkat, hogy az új szervezési teendőknél a legmesszebbmenő erkölcsi támogatással közreműködik.

Nemetújvár. A Nemetújvár és járása vendéglősök ipartársulata május hó 15-én tartotta közgyűlését. Az elavult ipar- és italmérsési törvény módosítása, a kocsmák vasárnapi zárása és más fontos és a vendéglősök léteérdekét érintő ügyek tárgyalása helyett egyelőre azt határozták el t. kartársaink, hogy egy **újri táncpálgalmat** tartanak. Ezzel az állás befejezést nyert. A nemetújváriak meglepődött állapota iránt irigyléssel vagyunk és vigalmukhoz — sok sikert kívánunk.

Pozsony. A pozsonyi pincéregylet május hó 4-én rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az egytel elnöke bejelentette, hogy az egyesület szerződött elhelyező ügyneki (egyszerre kettő is volt) a szerződés több pontját megsértették s ennek következtében a szerződést velük felbontotta. A közgyűlés ezen bejelentést örömmel tudomásul vette, egyben elhatározta, hogy a pincéregyületi rendszert megszünteti és ingyenes elhelyezési iródot fog létesíteni. A pozsonyi pincéregyletnek ezen határozatához, mely az ottani pincérek körében osztatlan örömet és megelégedést keltett, mi is gratulálunk.

Budafo. F. hónap 22-én tartotta a Budafo. és vidéki vendéglősök ipartársulata választmányi ülését, amelyen tárgyalta a járási főszolgabírónak a zene- és táncengedélyek korlátozására vonatkozó rendelete. Miután ez a rendelet a vendéglősök érdekeit erősen sérti, elhatározták, hogy május hó 29-én délelőtt 10 órakor az Ottenwald-féle vendéglős naggyűlést tartanak, amelyre a **biai járás összes vendéglősét meghívják**. A gyűlésen a sérelmes rendelet megváltoztatásával szemben foglalnak állást. A v-gyűlés ezután a marosvásárhelyi kongresszusra küldendő képviselőkben állapodott meg. Az ülésen a központi kiküldöttnél **kivül Bieberle** József sorokirási vendéglős is résztvevő s társulati közdolgozókra vonatkozólag több náluk eredményesen gyakorolt kérdéssel nyújtott tájékozást.

A vasárnapi kocsmázás.

Hozzájárulások az új törvénytervezetbe foglalt vendéglősök és kocsmák vasárnapi bezárása kérdéséhez.

A vendéglősök és kocsmákban vasárnaponként való bezárását kiváló törvénytervezetnek az italmérsési paragrafokra vonatkozó eme sérelmes rendelkezését, mind többen és többen teszik szóvá a vendéglősök közül. A nagy számmal beküldött ilyen hozzászólásokkal természetesen nem foglalkozhatunk, mert erre megfelelő térünk sincs, de meg ezt valójában elárvelőzetnek sem tartjuk. Az így érdekel-

leghelyesebb és célravezető az volna, ha az ilyen kérdésekkel ékként foglalkozó kartársak valamennyien megjelenének a marosvásárhelyi kongresszuson és ott adnának kifejezést a sérelmes ügygel szemben. Mindazáltal nem térhetünk ki az e tárgyra vonatkozó egyes közlések elől; így a kadarkuti R. V. hozzájárulást a következőkben ismerteltük.

Az italmérsi-pparral foglalkozók érdekeinek megvédése céljából a Marosvásárhelyen rendezendő kongresszuson, elfoglaltságom miatt, előrelátólag nem lehetek jelen, (ami elég súlyos hiba; Szerk.) de szíve lélekkel ott leszek s ahol csak lehetem, az ügyet magamévá téve, az védelmezni is fogom). Teszem ezt nemcsak a mi érdekeinkben, hanem a nemzetünk érdekeiben is.

A vendéglős-pparosok sok sérelmes ügyével újabb került szőnyegre; a kocsmák vasárnapi bezárása. Em e még most se akarom hinni, hogy kormányunk felőljön egy jelentéktelen csoport viselkedése következtében elkövetett kiabálásainak, és kímondja az italmérsékek vasárnapi záratartását. Hogy az ilyen gyengébb idegzett „zivivő” csoportok handabandázásának statisztikai és ügy érvelesének mily komoly alapja van, ezt legjobban ebből a kimutatásból lehet látni.

A borfogazató államok statisztikája szerint: Franciaország évenként és lejjentekint 126 liter, Olaszország 120 liter, Görögország 109 liter, Spanyolország 95 liter, Portugália 92 liter, Svájc 71 liter, míg nálunk csak 20 liter bor fogyasztatik. Sörgőfogyasztás tekintetben pedig ugyancsak nagyon mögötte állunk a többi államoknak.

Hát ki látja itt szükségét az ilyen vesztélyező rendelkezéseknek. Azt hiszem, a fölsozlott államokban is tudnak úgy gondolkodni, s itelni jó és rossz fölött, mint a mi kedves h-s antialkoholisták. Ugyebár itt nem lehet megállapítani, hogy a mi népünk nagyon neki esett volna a bor és sör élvezetének.

A legilletékesebb körök figyelmét felhívom, meggyőződés szerződéssel arról, hogy kint az ország kisebb helyein, ahol kocsmák vannak, utazó vendégen kívül munkanapon, talált e ivó vendéget? A mi népünk, érezze a terhek súlyát, a mit a rossz pénz- és gazdasági viszonyok rejtnek rónak; egész héten át szorgalmasan dolgozik és csak egy napot szentel az öt megillető szórakozásnak, a vasárnapra.

Természetesen, másként áll ez a városi pálinkamérésnek utolsó butikónak, amely tényleg a züllés utolsó vizik az arra hajlandókat. Ilyen helyekre azonban csakis azok járnak, akiket kocsmában vagy vendéglőkben nem térnek meg. Ezeknél a vasárnapi munkaszünetet alkalmazni meddő munka volna; itt csak a „snapsbutikók” megszűntetésére segítene valamit.

Az italmérsékek vasárnapi záratartása sok veszedelmet vonna maga után; tönkre tenné az azzal foglalkozó iparosokat, vele együtt a bormerleket is. Hány ezere meg azon termelőknek a száma, kik a filozofus pusztítása után állami segítség nélkül voltak csak képesek füres földjeiket betelepíteni. Ezeknek most is megjelölésük forrásuk a bormerlesek; hát, akkor igazán kár volt segélyt adni s a termelésre serkenteni őket, ha ilyen eszközökkel akarják annak értékesítését most megakadályozni.

A sok furcsa anomálián kívül még az is előállna, hogy a munkánérség legalább is 10%-a azt mondán: „ha nem engedik meg, hogy ünneppon szórakozhassunk,

hát akkor hétéfn fogják azt folytatni. Mert ilyen, ha nem nagyobb számmal vannak az olyanok, akik a magyar ember szokása szerint el sem bírják a szórakozást másként képzeli, mint egy pár pohár hazai bor élvezete mellett. En bizom benne, hogy illetékes helyen befogják látni az italmérések vasárpári zárvaratásának minden tekintetben romboló utókövetkezményeit és ennek tervét a jól megérdemelt helyre, vagyis — sutba fogják dobni. Bár csak így lenne.

Rotschild Vilmos
kudarkúti vendéglős.

Az új sörgyárban.

Pár hónappal ezelőtt a napilapokban, így a Fogadóban is közlemények jelentek meg a Fővárosi söröződéről, hogy annak építkezése mindinkább halad a befejezés felé. Ezek a híradások és még inkább a „Fogadónak” a „Fővárosi söröződével” többször foglalkozó előbbi közleményei okozták, hogy a vendéglős körökből mind többen és többen érdeklődtek nálunk, hogy az új sörgyár valójában és teljesen mikor készül el és söréit mikor hozza forgalomba. Ez az általános érdeklődés indított aztán minket arra, hogy az új sörgyárba kimenjünk és lentiekre nézve közvetlen nyerjünk tájékozást.

Az új sörgyár Kőbányán, a Maglódi-ut derekán jóval túl, hatalmas nagy területen emelkedik. A nagy kiterjedésű helyet szélességben majd egészen átfogó hatalmas és szép épület középre illesztve ékeskedik az igazgatós Mátyás király művészes képe, mely a „Fővárosi söröződe r-t” védjegyet képezi. Ahogy elnézzük a nagy darab és már költséjében is meggyerő, szép épületet, mintegy akaratlanul is eszünkbe ölik a Dreher-sörgyár s a Maglódi-ut első ilyen gyára: a „Résvény”, majd idebb a „Haggenmacher” sörgyár, amelyek az új sörgyárhoz képest, bíz csak mint gyáracsák jöhettek tekintetbe. A fővárosi (kőbányai) sörgyárak közt ma a legelső helyen az új sörgyár áll.

Az új sörgyárban azonban még tart a munka. Kőművesek s a kőműves-kezekhez szükséges anyagot szállító munkások, fa- és vas munkások, mázoló, szerelő-féle és más mesteremberek foglalatokodnak mindenütt. S miként a gyárnak több részében belül, ép úgy folyik kint is a munka. Itt anyagot rendeznek vagy szállítanak el, amott tisztogatnak vagy parokozási teendőket végeznek. Konstataciónk kell azonban, hogy ezek a mindenütt látszó munkálatok már nem tartoznak a valódi munkához; ezek már csak amolyan befejezési műveletek s ezekkel pár hét alatt teljesen kész is vannak.

Ami a főmunkálatakat illeti, azokat már az ősszel befejezték. Már akkor kész volt a gyárnak az a legfontosabb része, amely a sörrelőállításához szükséges. Így az új sörgyárban már újév előtt teljes erővel megkezdték a főzést, hogy aztán ezen év közepével teljesen jól megérett sörökkel állhasson az ő nagy fogazottá publikumára. S ezt a működését, vagyis söröknek szállítását szeptember 1-jén kezdte meg a „Fővárosi söröződe r-t”. Hogy ezek a sörök nemcsak a kőbányai, hanem a legjobbnak ismert külföldi söröket is nagyban fölül fogják mulni, kiváló minőség dolgában, az valóban nem szenvedhet kétséget.

Alkalmunk volt ezután megtekinteni azokat a helyiségeket, amelyek a gyártás szempontjából már eleve elkészültek és alkalmazásba vettek. Kell Sándor, az új sörgyár kitűnő igazgatója a gyár egyik derék műszaki emberét osztotta be hoz-

záink kalauznak, aki aztán el is kalauzolt bennünket olyan helyekre, amiket meg képzeltelben sem igen lehet látni. Megnéztük a szárító, áztató, válogató, forgató, eszráló stb. helyiségeket, amelyekben a bé és a fől vagy le, avagy az egyik helyiségből a másikba való átszállítása s a lentiek szerint való megmunkálása a roppant mennyiségű (számtalan) vagon tartalmát képező árpának a leggyakorlatibb módon és anélkül történik, hogy csak egy emberi kéz is megérintené magát. Levegő és villamér végézt itt el minden kis, nagy, nehéz és bonyodalmas munkát a legbiztonságban s a legpontosabban. S ahogy ezek a műveletek ott szemünk előtt folytak, nem tudtuk, hogy mi csodálkozunk inkább: azon a lügelmen-e, mely ezeket az emberi erőt teljesen pótló bűvös erőket kiutaladta, vagy a mérnökü zsenialitása, mely e me helyiségeket és ezeknek sokféle készülékeit oly boszorkányos ügyességgel számította ki s letettejébe: a me lenti lég, gáz és villamérközt, azoknak a furfangos masináknak szolgáltatását oly praktikusnak megadotte. „Itt megáll az ész!” — mondta a „Székesi, V. ipartársulat” két vezetőjének tagja, akik szintén velünk voltak az új sörgyárban.

Annyi bizonyos, hogy az új sörgyár a technikának legújabb és tökéletesebb vívmányai szerint épült és rendezkedett be. Ez látszik meg a felső és alsó emeleti helyiségekben, ama helyeken, ahova a sör még állapothoz teméntelen számú hajókámp elhelyezte, s ahol bűtésre, érlelésre, letérésre stb. kerül és egyáltalán minden részében a gyárnak. S amidőn ezt a roppant nagyméretű és zsenialisan fölcszerelt gyárat így látjuk magunk előtt, akkor bátran kimondhatjuk, hogy a „Fővárosi Söröződe” nemcsak Európának (mint ezt tulszerényen az építészek állítják), hanem a világnak legmodernebb és legelső sörgyára.

Mint említettük, az új sörgyárban a munkálatait pár hét alatt teljesen befejezik. Emellett szól az is, hogy a igazgatóság június második telében meghívta a vendéglősök a sörgyár megtekintésére. Meginvitált bennünket is Kell Sándor igazgató ur, akinek a legtöbb része van az új sörgyár létrejövételében. Olyképen tudnillik, hogy a részvényesek rajta kívül senkire se bízták volna tőkejüket. Benne megbízták és nyugodt lelkiismerettel feltettek tizenkét milliót az új ipari vállalatba. Mert az új sörgyár létesítése ennyibe: tizenkét millióba került. Kell Sándor emellett maga a megtestesült egyszerűség. Ha őt nem ismerve beszélünk vele t, olvassom, el nem hinnéd, hogy te a világ egyik legnagyobb iparvállalata igazgató urával állsz szemben. De amilyen végtelen szerény, ép oly kiváló mint sörgyári szakember. És telisete van ambíciója. A legtöbb ambíciója (ami persze vágya, gondolata lehet minden jó szakembernek), hogy tevékenységét olyan gyárban fejtesse ki, amely a legjobbat tudja produkálni és nyújtani a fogazotnák. S ez a vágya teljesült is. Mert a legjobbat tényleg az ő gyára fogja tudni nyújtani. Vs.

Szakkönyvek.

— A Fogadó könyveiről —

Elmúlt esztendőknék régi dolgai rendezgettek. A sok ócska és öreg lim-lom közül érdekes leletek bukkannak elő. Levelek, fényképek felvételek, a világ minden tájáról tájképek lapok, — 16-17 évvel ezelőtől keltező — egyes fontosabb közléseknek ellett s a lomok közé keveredő kézirat, arcképek és sok más egye-

bek. A régi dolgok egy részét, a kevésbé értékeseket megsemmisítjük és csak az értékesebbeket tartjuk meg. Ezután egy új rész következik. A Fogadóval kapcsolatos régi éveknek munkái kerülnek elő. Különböz ezek nem is oly régiek. Mindössze 10-11 évesek. Vagyis e munkák a Fogadó indulásával kezdődnek. Ezek a kevésbé avult *réviségek* mutatják a vendéglősipar történetiájának újabb korszakának a kezdetét. Itt már kevesebb a lim-lom és több az értekes és tanulságos rész, amiből végre is egy egész könyvtár tűnik elő. S amikor szemünkkel végig járjuk a könyveknek eme hatalmas, mintegy megilletődve merengünk el a multon, amelynek szíkes, kemény ugar-földjén, az újji lelkesedésnek annyi tőzével és ideálizmussal és oly sokat dolgoztunk. Aminek különben mindennél hüeb és kecsőbb bizonyítékai — Fogadó könyvei.

A Fogadó könyvei — egész kis szak-könyvtárt tesznek ki. A könyvtár sorát az 1905 év elején kiadott fogadós, vendéglős, kávés és pincér *Almanach* vezeti be. Erről a könyvtárról, melyből a legnagyobb kiadást rendeztük, — azt hittük, hogy az utolsó példányig kifogyott (így is lettek értesítve e kiadványt többször keressük), míg a rendezés alkalmával a lomok közt, közel 100 példányra bukkantunk. Az 1905-iki „Almanach” 350 oldalas vasas könyv s lapjai sok hasznos és közérdekű dolgot tartalmaznak. A közhasznú részekben (nap-és hetekre beszoztott reggeli, déli és esti étlapok, étel-receptek stb. stb.) kívül tartalmaz 260 egyes és csoport arcképet is a kapcsolatos leírásokkal együtt. Érdekes végignéni a mi szakmánkhöz tartozóknak em képszerű. Főpincéret, pincéretet látunk, akik közül ma többen mint gazdag és tekintélyes üzletlajdonosok szerepelnek. Sajnos, többit találnunk olyanokat is, ugy ezek közt mint az üzletlajdonosok sorában, akik a földi szereplés színteréről azóta letűntek.

Hasonló kép tárul elénk az 1906-iki „Almanach”-ból is. Ez a könyv az előbbinél kisebb terjedelemben, de csak ebben a tekintetben, nem tartalma annál változatosabb és érdekesebb. Ez pedig mindjárt szembejön a naptári részéln, amelynek hónap-lejtei különböző s a szakmával szonyuló négyosor versék pótolják. A kevésbé szablonos ügyfél bemutatunk egyet egyet és pedig az alábbi hónapokat jellemző sorokat. Ime:

„Zöldbe már a rét s fölötté ragyogó sugárzóan, Erdőn, mezőn csalányáddal s a szívesen vídám öröm, Szép lányokból apólják a kertek rózsák liljomát... S várják titkon és epedve pörök pünkösdi hajnalt...”

Junius azaz szent Iván hónapjára meg ez áll:

„Jó Teremtő arra kétünk, adj bő és sok napsgárr, Hogy vendéglős és pincérje meg ne hűtse magát; Nyári vendéglős aszfoltján, vendég nap és nap után... Ezért könyörgő az égben te is, te jó szent Iván!”

Az 1907-1908-1910 évi kiadványok már „Vendéglősök Naptára” címen jelennek meg. Ezek azonban a 1905-ös utolsó példányig kilyogtak. Több maradt vissza az amazoknál jóval nagyobb példányszámban kiadott 1909-1911 és 1912-iki Naptár könyveinkből, amelyek szakszemponthból és egyéb tekintetben is a leghasznosabb és érdekesebb dolgokat nyújtják.

Amint az évek tünnek-mulnak, ugy halad egyre utján a fejlődés, amelynek sikeres hatása, szinte szembeötlően látszik meg a Fogadó könyveinél. S ez a körül-mény mintegy kimagasló az 1913 és 1914-iki naptári kiadványoknál, amelyek különleges szép és emellett teljesen szakszerű külső kiállításokkal, járólannal áll-

nak a könyvkiadás terén. Természetesen a szép külsőtől nem marad el a belső-tartalom sem, mely a sokféle és mind szakhagvó ismereteknek valóságos halmozatát nyújtja az olvasónak.

Amikor pedig nagyjából ismét átlapozzuk a sorba szedett szakkönyveket, amelyek megfelelő állapítjuk meg, az elmúlt évek során végzett munkánk jószágát. Hiányos vagy kivelt való a legnagyobb sietéssel összerült egyik s másik kiadványban sincsen. Amit a könyvek tartalmaznak, az mind a szakfoglalkozó hivatalára vonatkozik. A mi iparunkhoz tartozó gondolkodásának és felfogásának a visszatükröződi s emellett a szükséges szakismeretek és más hasznos tudnivalók terjesztői a „Fogadó” könyvei. Amelyek, hogy mily gondossággal készültek, ezt leginkább mutatják a tisztán szakba vágó részekben kívül eső sok tanulságos közlemények, valamint a válogatott dolgozatokból összeállított szórakoztató részek. És e kiadványoknak ama sokfelésége és nagy változata teszi azt, hogy azoknak becsé, értéke évek sőt évtizedek múltán is megmarad s a „Fogadó” kiadóhivatala ép ez okból csinálta a nagy rendezést és szedte sorba (egy amint a lap hirdetései részében is látható) a Fogadó könyveit, hogy azokból a hiányzó vagy megfelelő évszámú példányokat ki-ki bármikor beszerezhesse.

A megrövidített kincstár.

— Adatok a királyhágóntulajtomléri ötlemezekhez. —

Mióta az Országos vendéglős-egyesület a Beszterce-Naszódmegyei tömeges italmérségi engedély ügyeket felszárta hozta és a pénzügyminiszterium figyelmét az ottani állapotokra felhívta, nem mulik el egy hét sem, hogy újabb törvénytelenségek ki ne derüljenek. Mindez az Orsz. V.-Egyesület működésének, illetve a „Fogadó” ily vonatkozású közlésének köszönhető. Ugyancsak az Országos V.-egyesület teljeltetésének köszönhető, hogy a beszercei pénzügyigazgatóság élére egy kitűnő és minden tekintetben korrekci igazgató került, és hogy azon körzethez egy új, ritka talentumos és ügyes főbiztos jött, ki a legnagyobb türelemmel és fáradhatatlan kitartással törekszik azon, hogy ott törvényes állapotok jöjjenek létre és a kincstár is a magáéhoz jusson.

Olvasónk előtt ismeretes, hogy Beszterce-Naszódmegyében a „Brecher és Rohrllich” dinasztia, (őseik Bukovinában porladoznak), rengeteg italmérségi engedélyket tudott magának összeharcsolni. Hogy egy kézből annyi italmérségi engedély őszponosuljon, ezt minden vendéglős, ki az italmérségi törvényt ismeri, lehetetlennek tartja. Ez volt tehát az italköz pont. A hatóságí vizsgálat volt aztán hivata kideríteni, hogy mikép kapott ez a cég annyi italmérségi engedélyt?

És ki is derítette. És tudomásunk szerint az engedélyek elvonása már nem késik soká. De a vizsgálat most már mást is derített naplányra. Az új beszercei főbiztos, az ottani sörfőzdében egy nagyon ügyes fogással megállapította, hogy az említett cég a sörhátsó hájából a „másik oldalra” vezette a sörlet és ezáltal

az adózás elől nagymennyiségű sört elvont. Ezért a „kihágásért” körülbelül 9—10000 korona bírságot fog a cég fizetni.

Am a főbiztos evel nem elégedett meg, hanem az üzleti könyvekből, amiket legfoglalt, megállapította, hogy az említett cég az utóbbi 3—4 évben mintegy 1000 hektoliter sört elvont az adózás elől. Az adó és bírság erről körülbelül 110.000 korona, mely összeget a kincstár a cég ingatlanaira betáblázlatott.

Egyelőre nem kívánunk evel az ügygel részletesebben foglalkozni; csak azt kívánjuk meg konstatálni, hogy az Országos V.-egyesület, működésével a kincstárnak ebben az egy megében is horribilis bevételt szerzett. És ennek a cégnek majd 100 italmérségi jogot engedélyeztek.

A husz éves Balaton.

Budapest első kávéháza, a Rákóczi-ut Balaton, május 20-án lépett 20 ik évébe. Ekkor mult husz éve, hogy Tihanyi József a Balaton-kávéházat létesítette és megnyitotta.

A „Balaton” első nagy és előkelő színvonalú kávéháza lett Budapestnek. Volt ugyan nála nagyobb is, de tetszősebb és olyan művészi berendezésű mint a Balaton, egy se találkozt. A legérdekesebb, hogy a Balaton izléses berendezése, művészi fellestményei és egyéb díszei, mind a tulajdonos utmutatása szerint készülték. Tihanyi ugyanis mielőtt kávéházat berendezte, leutazott a Balatonra s bejárta és átanulmányozta annak gyönyörű helyeit, hogy azután az észlelt legszebbeket a hasonomí kávéházában juttassa kifejezésre.

És sikerült is ezt szép egybehangzó s úgy kifejezésre juttatni és alkent berendezni üzletét, hogy a „Balaton” husz év után is megmaradt Budapest első előkelő és legszebb kávéháznak. Mert a Balaton mit se változott díszében. Ma is olyan szép és vonzó, mint husz évvel ezelőtt volt.

Husz esztendő — szép idő egy kávéházi üzlet életében. Aki annyit írad és törekszik azon, hogy a közönség minden kis igénye a legjobban nyerjen kielégítést; megérdemli, hogy észr elismeréssel legyenek iránta. Tihanyi azonban, az ő szerénységével kiter minden elismerés elől, így aként tudnak a Balaton két évtizedes eseményéről. Volt azonban valaki, aki ezt a dátumot pontos figyelemmel kísérte és pedig Spitzer Vilmos, aki a Balatonban husz éve teljesíti a tekeőri teendőket. Főnökövel együtt kezdte el Balatoní működését. Így aztán pincérszai is tudomást szereztek a fontos napról, s arra előre készülve, a két főpincér: Engler Károly és Gyömörény István (a Balatonnak szintén régi főpincérei) vezetésével jelentek meg főnökök előtt. Tihanyi Józsefet, aki mindeerre nem számított, Spitzer Vilmos, — husz éves munkatársa — üdvözölté szép beszéd kíséretében. Azután egy művészi kiállítású ezüst serleggel lepletk meg.

A Balaton kávéház tulajdonosa szíves szókkal megköszönte alkalmazottai megemlékezését. Majd dusan terített asztalhoz ültette őket s derék üzleti munkatársaisal barátságos kocsintagatás és beszélgetés közt töltött el néhány órát. S amikor ezt tette, önkénytelen is az jutott a verbéli szakember Tihanyi eszébe, hogy mégis csak szebb és több ösztinészet van ezekben az egyszerű, de vele együtt küzdő embereknek a megnyilvánulásában, mint a kartársaknak afelé „társulati” cikornyás „ünnepöl” beszédeiben.

KÜLÖNFÉLE KOZLEMENYEK.

Pünkösdi számunk. A junius elseji Fogadót, a marosvásárhelyi kongresszusra való tekintettel, a rendezés időnél előbb adtuk ki. Ennek dacára lapunk jóval nagyobb terjedelemben és tartalommal jelent meg, bárha a korábbi megjelenés miatt két oldalra terjedő közleményt kihagyni is voltunk kénytelenek. A pünkösdi „Fogadó” azonban nemcsak nagyobb terjedelemben, hanem nagyobb példányszámában is. Közel 16 ezer példányban meg szét ez a lap, hogy a kongresszussal kapcsolatos fontos eseményekről minél több vendéglősnek legyen alkalma pontos tudomást szerezni. Olvasáské figyelemesen ezt a nagy változtatás lapot kartársaink s honoralguk az abban foglalt sok és értékes munkákt azzal, hogy ajánlják és terjesztésk azok közt, akik még a Fogadót nem járták. Járássa és pártolja mindenki a vendéglősipari érdekeknek ezt az őnzetlen harcos lapját. Egyben boldog pünkösdi ünnepekí kívánunk előfizetőinknek és olvasóinknak!

Határokon előfizetőink ezuttal is kérjük, hogy elmaradt díjaikat szíveskedjenek beküldeni. A „Fogadó” kiadóhivatala.

Sajtóhírek. A „Fogadó” előző számában egy-két kellemetlen sajtóhiba fordult elő. Ugyanis a „Vendéglősök a székelyföldön” című közlemény elején II. Rákóczi Ferenc fejedelemi beiktatása Marosvásárhelyen 1707 helyett 1907-nek volt tévesen feltüntetve. Hasonló betűhiba fordult elő a cikk végén soraiban, ahol a „szavátá-cskí—borszéki” kirándulást jelző „3 nap helyett „3—4 napot” hozott ki Gabor szedők. Ezek a hibák különben is annyira magukon viseltek a közönséges „sajtóhiba” jellegét, hogy azt másnak, mint ilyenek egy olvasó se tekintette.

HYMNEN HÍREK. — Csányi Endre fővárosi vendéglős egyesületi Osztmányterítésk, Csatermayer István tekintélyes kereskedő székelyföldi leányát Paksról.

A kongresszusi kirándulások. A „Fogadó” előző számában megemlékeztünk a szovátá—buscin—gyergyó—borszéki kirándulásról, mely az érdekes és szép látványokba a legkíválóbbat nyújtja. Ezen a kirándulási tervben a marosvásárhelyi vendéglős ipartársulat élönksége némi változást ejtett és pedig olyan előnyös módon, hogy a közel kétszáz kilométeres utat meg, illetve ketté osztotta. E szerint „Szovátá—Buscinra” is és „Borszékre” is külön történeti kirándulás. Az előnyösebb ezek közül a szovátá—buscinert tesz ki s így az autók néhány óra alatt egész vigan bejáratják az utat, míg a kirándulóknak ugyancsak elegendő idejök lesz arra, hogy a természeti csodák és szépséges tájakban magukat kigyönyörködjék. — A szovátá—buscini kirándulások egyik vezetesebb pontja, mint ez multkor is írta, Szovátá—Járdi, ahol a különböző sós, kénés, édes s a hideg és meleg tavak, valamint a sóshegyek és egyéb nevezetességek citják bánulataba a kirándulókat. Aki persze egyuttal a fürdés élvezetében is részesülhetne, melynek utána még nagyobb étvágygal és élvezettel költethetik el reggelijüket, vagy ha Marosvásárhelyről későbbben történik az indulás, ebedjüket az ottani István-írály vendéglő pompásan terített asztalainál. Hogy különben ebben sem fog hiány lenni, — erre nézze Márton Vilmos barátunk, az István-írály kitűnő gazdája (és az Orsz. V.-Egyesület régi tagja) nyújt biztosítékot. Ezután követhet a rendkívüli érdekes — s a kirándulás koronáját képező — buscini-ut

és a Bucsin-tető, ahonnan a művész-termesztet isteni remeke: a legelsőbb és gyönyörűbb tájak tárnak majd a nézők elé. (Csupán ennek látása miatt is érdemes leutazni Erdélybe.) A „borszék”-ut már több időt vesz igénybe, bár isteni szépség és érdekesség dögében ez sem marad az előbbi mögött. Ugy ez, mint a „Szovéta-bucsin” kirándulás autókön történik s személyenként 25–30 koronát tesznek ki a költségek. A kirándulás előkészítésére való tekintettel felviljuki figyelmeztetnek ki a költségek. A kirándulásban részt venni óhajtanak és erre nézve még nem intézkedtek, hogy azt sürgősen jelentsek be a marosvásárhelyi vendégios ipartársulat elnökségének.

Kossuth Ferenc v. kereskedelmi miniszter és pártvezér, hosszás szenvedés után elhalálozott. Történelmi név viselője száll vele sírba. Temetése estőtörténet délelőtt 10 órakor a Nemzeti Muzéumból kiindulva, megy végbe. A Székes. vendégios ipartársulat tagjai, testületileg vesznek részt a végülteségben.

Borvasárok gyűlése. A mult és az előző évben tudvalevően igen sok helyen nagyon rosszul fizetett a szőlőtermés, ám aztán a jó borok iránti nagyobb kereslet vonta maga után. Az ismert, „Visontal és mátragegyaljai szőlőtelepek borért. r. t. igazgatóját is ez indította arra, hogy a régi évszázok feltéve örözt kinsért forgalomba hozza. A Visontalra bortermelő társ. szőlőtelepein különben a mult évi termés is jól bétölt, és ez feltételek ezáltal is a t. borszállítók védelmére járulnak hozzá.

Érdekes tudnivaló. Jó és célszerű tudni vendégiosnek s kocsmárosnak, hogy a korlátolt butellás vagy a kismértékbeni italmérőnek az őzlete ele padot vagy székelt tenni, abból a célból, hogy a vevők az őzletben vásárolt italokat a padon ülve kényelmesebben elfogyaszthatják — nem szabad. Ez a cselekmény az 1899 évi XXV. t. c. 30. § 2. pontjába ütköző jövendeki kihágást képez s az elkövető ellené a tényleges vétékek föl és büntetetik.

Munda. az egyesült hajított fabotorgatók r. a legújabb butorgatók egyike, melynek gyártmányára a fogadós, vendégios és kávék szakkörökben is igen elterjedtek és kedveltek. A jövendő évi hirdetésére itt is fölviljuki t. olvasóink figyelmét.

Mit csinálnak Szombathelyen? Laky György rábakisfalusi vendégios kartársunk a napokban amolyan „közérdeku” levelet írt a Fogadóknak. Az országos vendégios kongresszusról emlékezt mindenekelőtt és azt hangoztatja, hogy azon minden vendégiosoknak részt kellene venni. Hisz azok a kérdések, amelyek ott szőnyegre kerülnek, minden vendégioszt közelről érintenek. Sajnos, a viszonyok olyanok, hogy a kongresszusra többen a legjobb akaratuk melletti sem mehettek el. Különösen a falusi kocsmárosok vannak ebben akadályozva, akik maguk végezvén az őzletvezetést és teendőit, több napig nem maradhatnak távol. Amde ha egyeseket gátolnak is dolgaink, azért vannak a társulatunk, hogy a tagokat az ilyen fontos gyűlésekre képviseljük. Ok szinte azért alakították négy évvel ezelőtt Szombathelyen a „Vasmegeyi Vendégiosok ipartársulatát”, hogy az ilyen általános érdeku ügyeknél és egyáltalán minden dolgokban helyt álljon érjük. Jó lélekkel és szízzel be is fizettek a díjakat és várták a közérdeku ügyekben végzendő dolgok sikerét. De mindegyik mi se történt. Megkérdézte erre vonatkozólag Kórmend első szakférfiát, így Ebsenpanger fogadóst is, hogy mért nem történik valami az annak idején oly nagy lelkesedéssel megalkotott szombathelyi társulatnál? Amiről ok sem tudták tájékoztatni. Most aztán a Fogadóhoz intézi jó Laky kartársunk az a kérdést, hogy mit csinálnak Szombathelyen? Ám, egyelőre mi se tudjuk, akárcsak a kórmendiek, hogy mit, illetve

hogy mért él s működik vagy nem csinál valamit a szombathelyi kartársak ipartársulata.

Pincer jubileum. Szép ünnepélyben volt része Korda Zs. szegedi pincének, aki e hónap 6-án érte meg 50 éves pincéi évfordulóját. Ez alkalommal kartársai a Horváth-féle Hagymacher-területük külön terehben társas vacsorát rendeztek tiszteletére s azon Dávid Sándor a pincéregylet elnöke szép beszéd kíséretében adta át az egyvet ajándékát, így szépen kiállított díszlevelet is a jubilánsnak, akinek ekkor egy ezüst szivarkatartóval és sötétbaltal is megajándékozták a kartársak.

A lo nem bélyegzett hus elkobozása. A földmivelségi miniszter 4810—914 szám alatt elrendelte, hogy a bélyegzezetlen illetve hamisított bélyeggel áruba bocsajított hus elhozandó. Amennyiben ilyen husok kisebb részekre feldarabolva nincsenek, vagy ha az egyes darabokban az illető testjékek nyirokesomósi fellalálható és az utolagos husvizsgálat a közfogyaszásra alkalmassnak találta; ez esetben a husok értékesítése csakis *haladói huszékben való árusítás után* történhetik.

Rúzsendy, modern társaly és egyéb kovhval felszerelések, jót és tartósat csakis a *Major Herman és Hirscher* cégénel (Budapest, VI, Tevékört 48 Gyár-utca 28) szerezenek be a vendégios és kávék kartársak.

A pékek mesterkedései. A rossz ízű, gyatra készítésű, kátrányval festett, igazonyégettel, száritott és belül özsecsomósodott süteményükről híres fővárosi pékek állandóan avval a gondolattal foglalkoztak, hogy a vendégiosok és kávéházakban megmaradt süteményeket nem cserélik ki. Ebben az ügyben számtalanszor tárgyaltak, de sohasem tudtak megállapodásra jutni. Próbálkoztak tehát kartalba lépni és akik ezt tették, vagyis a pékpartel tagjai tényleg megtagadták a sütemények kicserélését. Amde tervük még sem sikerült, mert a kartelen kívüli pékek a régi szokásuk híven, hajlandóan nyilatkoztak süteményeket szállítani és megmaradottakat visszavenni. Erre aztán a pékek ipartársulata gondolt egy merészt és hatósági kényszerrel akarja a tervt keresztül vinni. Ugyanis a pék-társulat a székesfővárosi tanácsoshoz fordult és kérte a pékpar gyakorlóáról szóló fővárosi szabályrendeletet olyképpen megváltoztatni, hogy a pékmestereknek *egyszésgügyi okok* miatt tőlük legyen a megmaradt süteményt becsereálni. A fővárosi tanács pedig ezt a beadványt véleményezést céljából a különböző ipartársulatoknak megküldte. A Székesfővárosi vendégiosok és kocsmárosok ipartársulata” legutóbb tartott választmányi ülésen foglalkozott a pékek vilámságával és megállapítja, hogy a sütemény visszacserelésének kérdése a közegészség ügyétől olyan távol áll, mint Makó Jeruzsálemfő. Így annak helyesítését sem fogja javoslni. A „Kávésiipartársulat” pedig, mint értesültünk, végre már foglalkozik azzal a radikális gondolattal, hogy szövetkezeti alapon az özsszes kávéházakat és vendégiosket ellátó nagy pékműhelyt fog fölállítani. Hát ennek már éppen itt volna az ideje.

Kütnő és megis olcsó fehérenemű. A fogadós, vendégios- és kávéiparhoz tartozóknak fontos érdekük, hogy fehérenemű szakképzett *Deutsch Fehér* (Budapest, IV, Muzéum-körtút 10) a hazai fehéradós és vendégiosok szakképzését szolgálja árulásokban igyekszik megrendelni, mert ekkor a szakképzett kartársaink előnyösebben sehol sem szerethetik be.

Nevmagyarosítás. Karinger Ottó aradi pincér vezeték nevét belügyminiszteri engedéllyal „Kenedi”-re magyarosította.

A palinka. Hánszor mondjuk mi, már t. i. a „Fogadó”, hogy magyar ember ne ikték palinkát, csak bort vagy sört és legfeljebb hűvös reggelenként, vagy aféle gyomorcsikarás esetén — egy-egy kupácska főfele törkölyt. Amde hiába, a jóindulatu jó szónak nem igen

van sikere. Isszak az emberek, sőt még egyes „kábatosok” is azt a testét és lelket agyon-sorsvasztó palínkaméregt. Merit méreg ez, közönséges és rohamosan pusztító méreg. Azonban hát, hogy ne fogyasztánk, amikor az ugynevezett antialkoholista csoportok, Goodtemplar rend stb. címeket viselőik, amelyekben [Dóci Imre-féle intelligens emberek, sőt uram bocsá!], orvos-féle és más urak is vannak, olyasmit hirdetnek reklámszerűen, hogy *bort és sört* nem, de *palinkát!* — azt íhatsz! — Így aztán Moharos Lajos bicseiért ret. tanító sem érzi semmi lelkiutáit, mikor belső-részt jól megöntözte palínkával, hogy aztán ennek gőzétől bátorságot nyerve, merjen állni a sorozó bizottság elé Székesfehérváron. Ez úgy elintézte után azonban kiórt rajta a palínkarészség, és az állomáson, a vendégios közéletben olyan botrányt csapott, hogy mindenki odament a csodájára. Kary Ferenc főpincér pedig csupa jóakarattal kizsokkolni igyekezett a részeg ifju tanitót az épületből, a szabad levegőre. Am a bebundaszott ember ahelyett hogy ezt megköszönne volna, revolvert rántott és Karyra lött. Szerencsére a golyó okosabbn volt és a főpincér lába közt süvített el, baj nélkül. A részeg embert nyomban lefogták s az ottani rendőrnök adták át, aki letartóztatta és beakiserte. Letárák és az eljárást szándékos emberlés kísérlete címen megindították ellene.

GYÁSZROVAT. — Werner Ignác dévai közismert vendégios, a „Hunyadyegylet” fogadósk, vendégiosok és kávéos ipartársulata” élöke május 18-án, 54 éves korában elhunyt. A nagy kőttáteleben állt vendégios temetése a közönség és az ipartársulat tagjainak nagy részével mege és hónap 20-án történt. Halálát örvögye gyászolja.

Aldás és béke poraira.

Pünkösdi rózsák.

— Régi regék —

*Érdő zugában, csobogy éren,
Óreg malomház áll s zakatol;
A molnár távol ... talán az erdő
Sötét mélyében jár valahol ...*

*Az éren túl a széles út mellett,
Régi eszárának látni falát;
A eszárházból ifju léányunk
Hallani ki vidám, szép dalát.*

*Mért oly vidám és mért dalol ma
A eszárháznak szép anyaga?
Akinék szívet bíj, marja
S oly rég nem hallatszolt már szava.*

*Derült se látott szép arán senki,
Csak bänkódoti és csak szenvedelti;
Ah, mért ahhoz készletét őt alyta,
Aki iránt mit sem érezt ...*

*... A régi, né eszárháza nagy ut: járt,
Mindnapp eszárúkkeltetl után;
Annak volt szava s igévre régen
A szépséges szép eszárháday.*

*... A malom ifju gazdája szinte
Atjárt a eszárháza néhanap;
Lehet, kitudja ... talán reája
Ragyogtak a szép csemurgarak.*

*Egyszer aztán hogy melegek, fénynek
Lelt teled minden kicsi zingyot;
A linyuka vig lón, de alonyatra
Eltűnt — nem volt semerre, sehol.*

*Altya keresse — a széles erdőn
Minden berket és zugot bejárj;
Kutatja szerbe, bár már a földre
Az éj sötéte is rég leszállt.*

*Azután áment a malomháza —
Hűbba, lényam ill se volt ...
Léba volt minden — a malom is rég
Üresen járt és csak zakatolt ...*

Minden T.

A marosvásárhelyi ünnepségekhez.

Marosvásárhelyi képek.

A magyar-svájcnak egyik fontosabb és legmagyarabb városa, az „Erdély metropolis” jelzőért nemes szép harcot folytató Marosvásárhely, a mi iparunk szempontjából nagyjelentőségű eseményeknek lesz színhelye június 3. és 4-ik napján. Ekkor tartják ott az ország vendéglősei kongresszusukat, amelyre a tul-

jelét is találhatjuk. A legszebb és nemessebb ügyet: a művelődést terjesztő annyi közintézményvel kevés város rendelkezik, mint Marosvásárhely. Ennek következményeként való, fejlett ipara és virágzó kereskedelme, aminek viszont természetes folyamánya, hogy egy kis világvároséhoz hasonló eleven élet forr és mozog a szép székelly metropolisban.

Utóbbiak igazolására ide állíthatjuk a marosvásárhelyi fogadó, vendéglős és kávéipart, amely fejlettség dolgában teljes egyenrangban áll az ország fő, vagy más második- és harmadrendű nagy városa ilyen iparával, sőt, némely tekintetben amazokat jóval fölül is mulja. Ebben ugyan nem valami nagyon különböznek egymástól Erdélynek nagyobb városai, amely körül-mény aztán igen ékesen azt látszik igazolni, hogy a magyar-sváj szerepét Erdély nagyon is hivatott betölteni.

Marosvásárhelynek kiváltképp méltó megemlítésre a közepes és kisebb polgári vendéglői, amelyek berendezésükkel és szép tisztaságukkal a főváros legelőkelőbb utvonálán is helyet foglalhatnak. Ami a nagyobb üzletet, pl. fogadóit, kávéházait vagy nagy éttermet illeti, hát ezekben semmivel sincs hátrább a fő- és a többi nagy városoknál. Így első fogadója a „Transylvánia”, amelyet kitünő tulajdonosa — az ottani ipartársulat népszerű elnöke — *Schweitzer*

Adolf kartsarkunk a legmodernebb fogadók egyikévé fejlesztett. Hetven modern berendezésű szobája, télkerti, kávéháza, nagy díszterme stb. helyisége van ennek a fogadónak, a mely nagyszabásánál és előkelő felszerelésénél fogva bármely fővárosnak első fogadói közt foglalhat helyet. A „Transylvániát” és tulajdonosát, Schweitzer Adolfot, a ki nemcsak a saját iparában, hanem mint a törv.-hat. bizottsága tagja a nagyközönség sorában is első helyet tölt be, jelen soraink kapcsán mutatjuk be.

Következő másik felvételünk a széleskörben ismert *Rechnitzer* Adolf kartsarkunk a „Korzó” kávéház derek és tekintélyes tulajdonosát, üzletével egyetemben mutatja be. Rechnitzer Adolf éppúgy mint Schweitzer, egyike a jobban képzett szakembereknek. Regében, még Lorberék idejében sok éveig volt a Transylvánia-fogadó fő-pincére, s amikor onnan kilépett, alapi-

Bürger Albert.

totta — ezelőtt 10—11 évvel — szép modern berendezésű kávéházait

Hasonló kitünő kvalitású szakember *Stausz* József, akinek „Royal-kávéháza” ugyancsak egyike az előkelő színvonalú kávéházaknak. *Stausz* kartsarkunk ezelőtt 5—6 évvel vette át az akkor László-fogadót és kávéházat s alakította át azt egy olyan előkelő színvonalú üzlettel, amelynek mását a fővárosban sem igen látjuk. *Stausz* József Royal kávéházának azonban csak büjjártermetét van módunkban ismertetni; amelyhez természetesen hasonló szép az üzlet többi része is.

Ezek a hevenyében idevetett sorok s a kapcsolatban közölt képek jellemzik a mi iparunk fejlődési kérdését, eltekintve az egyéb szakkérdések ismertetésétől. Most pedig mutassunk be egy a miénkkel rokon és szoros vonatkozásban álló ipart, Marosvásárhelyi söripart. Mert a székellyfővárosnak ilyen ipara is van, — egy fejlett és minden tekintetben kitünő terméket előállító sörgyára. Mielőtt azonban erről a minden szakembert

egyformán érdeklő ipari üzerről szólnánk, nem térhetünk ki az alól, hogy ennek az iparnak széleskörben ismert és nagy köziszteletnek örvendő művelője *Bürger* Albert ke-

Schweitzer Adolf Transylvánia fogadója.

ságosan ráv — egy hónapja — előkészület dacára is, eieg szép számmal jelentkeztek az iparunkhoz tartozók. A kongresszusról érdemileg előző lapjainkban és a jelen számunk más részében szözlünk, míg itt néhány sort a kongresszust vendégeül látó Marosvásárhelynek kívánunk szentelni.

A szép székellyföld fővárosa, mint ezt eleve is föhoztuk, egyike ama városoknak, amelyek a legnemesebb versenyben: a közművelődés céljaira való törekvésben igyekeznek előbb és mind előbbre jutni. Nos és, lehet-e a művelt ember szemében rokonszenvesebb és kedvesebb

Stausz József Royal-kávéháza billárd-terme.

az ilyen törekvésnél? S a székellyfőváros nem sikertelenül küzd ezen a téren és kulturális szempontból több, ugynevezett „kulturális”-unknál jóval előbbre áll. Aminek különben ott leptonnyomon

Rechnitzer Adolf és Korzó-kávéháza.

reskedelmi tanácsos és a marosvásárhelyi sörgyár kiváló tulajdonosának a vásárhelyi és illetve a székellyföldi vendéglősökkel kapcsolatos s inkább barátnak mint üzletinek nevezhető összeköttetéséről, valamint igaz emberi jósvérről egész székellyföldön beszélnek. Ezekből a hallottakból, valamint a helyszínén beszerzett tapasztalatokból fontuk össze az alábbiakat.

A marosvásárhelyi sörgyáros.

Bürger Albert, marosvásárhelyi sörgyáros, nem azon közönséges gondolkozású sörfőzőknek a lajtájából való, akiknek minden tevékenységük az ő bizonyos mennyiségű sörtermékük előállításában és annak mentül jobban való hasznosításában merül ki. Az ilyenek nem történnek sen-

város közérdeke látja nagy hasznát. S miként e város fejlesztése körül élvélhetetlen érdemei vannak; hasonlóan szerzett ilyen, emberbaráti is más közintézmény és társulatoknál viselt elnöki állásaival kapcsolatban is. Különböztetileg támogatója s védője ugy erkölcsileg mint anyagilag a szépért, nemese-

jelen a vendéglős-kongresszusnál is, amelynek munkálataiban elejétől nemcsak részt vett, de részt is kívánt magának és mindenképen azon volt, hogy annak sikerét a maga hathatós közreműködésével minél jobban biztosítsa. Mindennek különben szemtanúi fognak lenni a kongresszuson résztvevő vendéglősök, akiket sörgyárában és azután több vendéglőben fog látni, kedves vendégeül, Marosvásárhely népszerű sörgyárosa.

Bürger Albert sörgyára.

A fenti sorokba foglaltakat szükségesnek és szaksajtót hivatásból folyó kötelességnek tartottuk elmondani, mint jellemzését és érdemei méltóságát egy olyan kiváló férfinak, akit a kongresszusi ünnepeket tartó marosvásárhelyi kartársak és a székely vármegyék sok vendéglősenek osztatlan tisztelete és becsülése veszi körül. Az itt következő soraink, pedig a vendéglősök minden becsülését tényleg kiérdemelt Bürger Albert sörgyáros, nagyméretű és kiterjedésű gyártelepét fogják ismertetni. A sörgyárat ugyancsak több jól sikerült felvetéssel is bemutatjuk olvasóinknak e közleményünk során.

A marosvásárhelyi Bürger-sörgyár Erdélynek nemcsak egyik legnagyobb és legjobb sört produkáló gyára, hanem mint ilyen a legrégibb is. A Bürger-sörgyár 1856, tehát majd 60 éve óta létezik s jelenlegi tulajdonosa birtokában 1886 óta van. A sörgyár fejlődése, telepének nagy méretekből való kibővülése, az utóbbi időhöz fűződik. Jelenlegi tulajdonosa: Bürger Albert ugyanis nemcsak a gyárat naggyobbította és nemcsak a sörfőzde termelőképességét fokozta és fejlesztette, hanem időről-időre a folyton fejlődő

A Bürger-sörgyár az utcáról nézve.

kivel, sem a közvetlen sem más foglalkozással; ők csak magukra gondolnak. Bürger Albert nagy távolságban áll az ilyen és csak „üzleti” gyárosoktól. Marosvásárhelyi jóhírű sörgyárosa közéleti ember, a közéletnek igazi értékes embere s a közgazdaság és kereskedelem terén vezértényező. Széleskörű gazdasági ismerete és nagy kereskedelmi szaktudása különben a kormányknak is fellépett és már régen a kereskedelmi tanácsosi cím adományozással tüntette ki. Az ország egyik legfontosabb közgazdasági tényezője: a négy székely vármegyére kiterjedő Marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara is bizonyára ezt a jeles tehetséget igyekezett honorálni a kintünő férfiak, amidőn őt tüntető lelkesedéssel, egyhangulag elnökévé választotta. Elnöke továbbá az erdélyi sörgyárosok szövetségének és a legtevékenyebb tagja az országszerte ismert „Székely Társaságnak”. Ebben a minőségben különösen dicseretes és nagy tevékenységet fejt ki. Ott, ahol a székelységet érintő és érdeklő kérdéssről van szó, a marosvásárhelyi sörgyáros nem hiányzik. Ugyancsak nem mulasztja el egyszer sem, hogy a nevezett társaság gyűlésén vagy értekezletén részt ne vegyen. Hogy ez a ténykedése fölötté nagy népszerűséget biztosít számára, az csak természetes.

De nemcsak a székelységnek, városának is ilyen népszerű vezéralakja Bürger Albert. Mint legnagyobb adófizető, első virilista s e jogon a törvényhatósági bizottságnak s más ily fontos testületnek tagja. Mindennek — lévén anyagilag független és ment minden befolyástól, — a

és jóert törekvő minden egyesülésnek.

A legösszetettebb és odaadóbb híve és pártolója pedig — a vendéglős-ipartársulatnak, amelynek tagjai a vendéglős ügyek és érdekekkel szemben mindig tanusított önzetlen magatartással azzal hálálták meg, hogy társulatuk diszelnökévé választották.

A Bürger-sörgyár az udvarról nézve.

Bürger Albert, a „Marostordai” és Marosvásárhelyi vendéglősök ipartársulata” érdemes diszelnöke aztán egy viszonyozta ezt a megfeszítettetést, hogy a rokonszaktmát azök, a vendéglősök ügyeit még bensőbb szeretettel fogta körül s még inkább előmozdítani igyekezett. Ezt láthatjuk

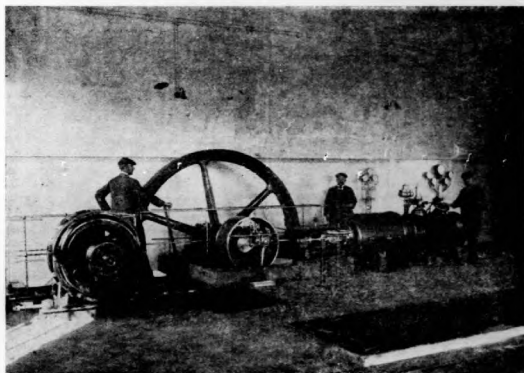
tekniha újabb vívmányait alkalmazta sörfőzdeje berendezésénél, és pedig olyképen, hogy ma a marosvásárhelyi Bürger-sörgyár, a fejlett tekniha szempontjából, a legmodernebb és legjobban berendezett sörgyárak egyike. Évi átlagos termelése 90—100 ezer hektoliter, vagyis olyan

mennyiség, amely a Bürger-sörgyárat nem csak az erdélyi, hanem az ország minden vidéki sörgyárának a letelejére állítja. Tudni kell ugyanis, hogy az olyan sörgyárak, amelyek évente 50–60 ezer hektoliter sört termelnek, már nagyobb sörgyárak számítanak, (az ilyen sörgyárak közt első helyen áll a pécsi Hirschfeld S. sörgyár, azután jön a nagykanizsai Király-sörgyár, a kassai Bauernebl és Fia sörgyár srt); míg amelyek sörtermelésével a 100 ezer hektoliternél tart, mint a marosvásárhelyi Bürger-sörgyár, ez már a valódi nagy pl. a kőbányai sörgyárakkal van egyenrangban. — A Bürger sörgyár egymaga 400-nál több alkalmazottat foglalkoztat, míg a vidéki nagy és kisebb sörtraktárainál ennél jóval nagyobb számuk az alkalmazottakkal.

A mi a Bürger-sörgyár produktuma — termékének — minőségét illeti; hát, az határozottan a jobbminőségű sörök közé tartozik. A jobbminőségű termékek alatt természetesen azokat a söröket értjük, amelyeket kifejezetten csakis nagy és teljesen modern felszereléssel ellátott sörgyárak képesek előállítani. S a marosvásárhelyi modern berendezésű Bürger sörgyárnak, mint előbb is említettük, meg van minden eszköze és módja ahhoz, hogy ilyen, vagyis a legjobb minőségű sört tudja produkálni. Ezt egyébiránt hi-

rosvásárhelyi Bürger-sörgyárnak nagy mennyiségű kivitele mellett, Erdély minden egyes városában vannak lerakatai. Ezek a lerakatok pedig mind nagy és megfelelő fogasztási körzetekkel bírnak,

szakítások ipartársulatának, — amelynek nemcsak elnöke, hanem rendes tagja is, — minden dolgában részt vegyen, s mint az ittenieké, úgy az erdélyi-vidéki vendégülösök érdekűjét is mindenkor

Gépház.

ami viszont a marosvásárhelyi sör nagy közkedveltségét bizonyítja. Minderről kü-

hasonló szintén és melegen karolja föl. S amikor ez a nagyműveltség, emberszerető és minden teltében humánus lérfu ezeket cselekszi. — *legkevesebb kötelességet ekkor és ezzel véli teljesíteni.* Nos és, lehet-e ennél, vendégülös szempontból, szebb és nemesebb emberi vonás? Amivel szemben nekünk vendégülösöknek sem lehet szebb kötelességünk, mint a messze jó hírű marosvásárhelyi Bürger-sörlőzde teljes nagyvívű fejlődését óhajítani s gyártmányát szeretően pártolni és terjeszteni. Ez a legkevesebb, amit a vendégülösöknek ezen igazi — és nemcsak szingleges — barátja, a valóban kiváló Bürger Albert sörgyáros nagy közérdekű tényeivel szemben, viszont nyújthatunk.

M. D.

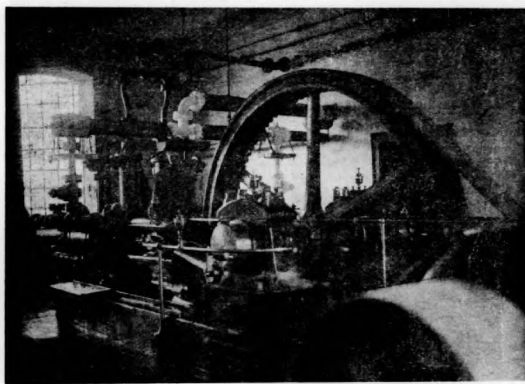
LAPZÁRÁS UTÁN.

Az adófelügyelőség és a vendégülösök. Az adóátvételkor kezdetén a Szekeslővárosi vend. és kocsmárosok ipartársulata azzal a kérelemmel fordult az adófelügyelőséghez, hogy tekintettel a rossz gazdasági viszonyokra, utaltsa az adóelőadókat, hogy a vendégülös-iparosokkal szemben legyenek méltányosak stb. Erre a kérelemre a m. kir. szekeslővárosi adófelügyelő a következő végzést hozta:

1908-1914. sz. A Szekeslővárosi Vendégülösök és Kocsmárosok Ipartársulatának Budapest, VIII. kerületi 18. sz.

Végzés. F. évi 489. számú kérvényükre vonatkozólag közlöm, hogy az egyes adókövető bizottságokban működő kincstári előadókat, adókieljárásai javaslatainak fellévitelgáta alkalmazva utasítottam, hogy a közel mulban lefolyó és határában még mindig erősen érezhető gazdasági válságra való tekintettel az adóelőadókkal, köztük a vendégülösök és kocsmárosokkal a legméltányosabban járjanak el.

Amennyiben pedig az adóköteles felek, az egyes adókövető bizottság határozatával megelégedve nem volnának, az 1913. évi 50.000 számú pénzügyminisiteri utasítás 24. §-a értelmében jogukban áll az elien az egyes adó feladóizási bizottságok felelősséggel élni. — Budapest, 1914. május hó 20. M. kir. adófelügyelő: Gassner s. k. min. tanácsos,

Hűtőhelyiség

ven igazolják a marosvásárhelyi Bürger sörgyár különböző részeiben eszközölt és a jelen soraink kapcsán bemutatott felvételek is. (Sajnos, a lapunk kisebb terjedelme miatt, — dacára a dupla tartalmu számunk — csak négyet tudunk bemutatni az eszközölt (iz felvétel közül.)

A mi továbbá a marosvásárhelyi Bürger-sörlőzde gyártmánya jószágát még inkább feltünteti, illetve ami ennek a gyárnak sörét nemcsak a többi erdélyi sörgyár, hanem igen sok esetben a budapesti (kőbányai) serlőzdek söre elé is helyezi. — az a körülmény, hogy a ma-

lőnben a marosvásárhelyi ünnepségeken résztvevő — és ebben kellő szakértelemmel bíró vendégülös kartársaknak, június 3-án, illetve 4-én személyesen is lesz alkalom meggyőződni.

Még csak pár szót a — gyár tulajdonosáról. Bürger Albertnek maga a gyár-vezetése is roppant el foglaltságot nyújt s ezenkívül, mint fennebb írtuk, a közéletben és a közgazdaság terén való igen sok oldalú elfoglaltsága majd minden idejét lekötöti. És emellett a nagy elfoglaltság mellett, még mindig juttat magának időt arra, hogy a marosvásárhelyi vendégülös

BOR- ÉS PINCEGAZDASÁG.

Korai felelem.

— A szőlők és a májusi hagy. —

A május hónap 3-án hirtelen bekövetkezett lagyas valóságos rémháreket keltett, s mindenki, még a termelő társadalmon kívül esőket is páni félelem és aggodás fogott el, hogy oda az egész szőlő- és gyümölcsstermes. Mert a hírek az első pillanattól úgy szóltak s a közönség fényleg azt hitte, hogy veszendőbe az egész idei termés. De nemcsak azok, akiket az úgy legelső sorban érdekel, vagyis a termelők voltak kétségbe esve, hanem el voltak csüggedve a vendéglősök is, akiket az utóbbi évek rossz szőlőtermési viszonyai szintén nagyon súlyosan érintettek. Szerencsére a vészihrek nem bizonyultak valónak s így a féltő aggodás is korai volt, úgy a fogyasztó mint a termelőszőlő részéről.

Szó sincs róla, kárt okozott-e a májusi felteleg, azonban csak elenyésző csekélyet ahhoz, mint amiről az első napok tudósításai számoltak be. A lagytól leginkább a mélyebben fekvő szőlők szenvedtek; itt volt hely, ahol 60—70 %-át tette tönkre a várt termésnek a fagykár. Ebből a szerencsétlenségből különösen Jászberénynek, (ahol Schwarz Herman a jászberényi vendéglős ipartársulat érdemes elnöke szinte 30 ezer korona fagykárt szenvedett) és Fehértomplának jutott ki. Ezeknek majd minden szőlőtermését tönkretette a sikálalajon a lagy. Az ilyen nagyobb csapások dacára az átlagos kár nem tesz ki többet 18—20 %-nál. De jóformán még ennyi sincs, ha azt vesszük tekintetbe, hogy a hegyi szőlők egyáltalán mit se szenvedtek a fagytól. A multkorhoz hasonló kellemes langyos esők és kedvező szél időjárás pedig, még ezt a kárt is helyre fogják pótolni.

A különböző helyekről az utóbbi napokban volt és hozzánk beérkezett jelentések a májusi lagyas okozta károkat a következőképp tüntetik fel:

A **szekszárdi borvidéken** a hegyi szőlőkben, alig észrevehető volt a lagyas. Ennél kevéssé több kárt okozott a lapos helyeken. Erékenyebbek károk voltak Paks-környékén; (szinte lapos vidék). **Bács és Torontál** megyékben sem érezték csapását a lagynak. **Aradhegyalján** csekélyebb lagyas volt a mélyebben fekvő szőlőkben. Itt egyáltalán a legjobb termésre van kilátás. **Nyírségben** (sikvidék) majdnem tönkrementek a szőlők; még közepes termés se számíthatnak. **Beregszón** már alig volt valamelyes kár. **Lokaj-hegyalján** alig 10 % a ment tönkre a szőlőknek; de kedvező időjárás mellett még ezt is kiheverhetik. **Balatonmelletti** kitűnő állapotban vannak a szőlők, kivált a multkori szép napok után; a májusi lagy a lapos helyeken okozott némi kárt. **Báranyában** (Pécs—Villány—Siklós) csak egyes helyeken, elvétve mutatkozik némi kár. A hegyi szőlőkben semmi. **Sopron—Pozsony** borvidékén nem okozott a lagy jelentékenyebb kárt, még a lapályban fekvő szőlőkben sem. Lent a homokon, **Kecskeméti—Szegei** borvidékén szőlőiben 35—40 % kárt okozott a májusi felteleg lagyas. **Bánszágon** nincs vesztés, kivéve a fehértomplai siklói szőlőket.

Ezek után megállapíthatjuk, hogy a szőlőkben okozott fagykár az általánosságban, sokkal kisebb mint hirt volt; vagyis alig valamelyes és valóban nem lehet ok félni s aggodni a vendéglősöknek a silány szüretet és a kapcsolatos borárak emelkedése miatt.

HASZNOS TUDNIVALOK.

Linoleum tisztítása.

A linoleumot időről-időre vízzel és szappannal lehet mosni anélkül, hogy kár történne benne. Olykor a szárazra és tisztára sópórt linoleumot porkótt olajjal (a mi néhány fillérért minden drogeriában kapható) feltöröljük, mely után igen szép tiszta lesz.

Szőnyegtisztítás.

Ott, a hol porosító szerkezet nincs, gyakran helytelenül tisztítják a szőnyegeket. Többnyire a gyalogjáról veszik ki a porot, miként a porok egy része a sűrű gyapjába verődik, noha pedig a bal felén kell erősen kiverni és a jobboldalán jól kiképezni. Végül tiszta langyos vízbe mártunk egy kefért, erőt a vízre lerakunk s a szőnyeget először szárazra, majd száraz ellenében jól kiképezjük. Az ilyen tisztítási eljárás után a szőnyeg színei felírásútnak és a szőnyeg alaposan kitisztul.

Egy hasznos könyvről.

Van-e hasznosabb annál, mint tudni és megismerni minden dolgot, ami a hivatásunkra és a mi előnyünkre és hasznunkra válik. Nos és mily sok olyan kérdés van, amiről sem én nekem, sem a másik kartársaimnak nincs tudomása, s amit megismerni mindenünkünk szükséges és fontos. S a "Fogadó kiadásában megjelent" "Vendéglősök Naptára" erre felel a fősúlyt. Ez a derék szakkönyv felvilágosít, megismereteni igyekszik mindenkit a saját foglalkozása körébe vagy azon dolgokról, amiket megismereni nem adott alkalmuk a kartársainknak. Ezért közül az *Általános részben* olyan cikkeket, amik a tudást és ismereteket bővítik, s azért hozzá az *Általános részben* olyan cikkeket, amik a szakmával kapcsolatos törvényeket, hogy azokat ismerve, mintegy védve tudja magát kiki a minden oldalról leselkedő bajok ellen. A *Bor- és pincegazdaság* részben a borkezelésre (bajok és betegségek) vonatkozó számos tudnivaló állnak. (Amiket ha pontosan átvisszámunk és tanulmányoznánk a t. olvasók, nem fordulna elő olyan gyakran, hogy a szerk. üzenetek rovatában vagy más uton kérjenek egyik vagy a másik bajra utvező tájékozást.) A *Konghai rész* ("Vendéglős Szakkönyv"), a *Hasznos tudnivalók* stb. részek is mind ilyen értékes és hasznos tudnivalókkal látják el a mi iparunkhoz tartozókat, akiknek ép ezen okból fontos, hogy az *Érdekes szakkönyvek*, a "Vendéglősök Naptára" megrendeljei el ne mulasszák. A Vendéglősök Naptára ára, díszes kötésben 2 kor. 50 fillér.

Pince vagy kamra nedvessége.

Nedves pincébe vagy kamrába klórmésszel telt edényeket állítunk föl több helyen és néhány héttig ott tartjuk, esetleg friss mésszel pótoljuk. Ha már eltűnt a nedvesség, kén-szulfát meggyújtásával kifüstöljük a pincét, erősen elzárva minden nyílást s még a kulcslyukakat is betömjük. Huszonegy óra múlva kinyitva ajtót, ablakot és alaposan kiszárítjuk. A kénés minden penész-csirát pusztítja. A folyékonyabb lúttól klormentés ismét sűrűre lehet befúzni és újól használhatjuk.

Eladó nagyvendéglő.

Mindenkinek (Szeged m.) a Fő-utcán lévő nagyvendéglő házával együtt s jogelődésével, összes berendezéssel örök áron eladó. Az üzlethez tartozik: söntés, egy kis és nagy terem, nagy fővegyszék folyosó, szép lámpák, kerékpárjárdák, szett, fedett út és egy régi kuglizó, egy új tekeasztal, 6 szálószoba, két régi konyha stb. épület és helyiség. Háztelke területe 900 00.-. **Vételhez kevés pénz szükséges.** Komoly vevők bővebb felvilágosítást nyerhetnek **Zánthó Kálmán** tulajdonosától **Mindenki**, Szeged m.

NYILT-TER.

R. Kovacs alatt költőinknek nem felálló a szerkesztőség.

Pincér-tanonc

jobb házból, vasuti vendéglőbe, másfél éves, két éves szerződéses és teljes ellátással mellet felvették. Bővebbet a "Fogadó" kiadvivalta.

Eladó vendéglő.

Az **Apátin-utcon 22. sz.** alatt lévő házamat és jóforgalmu **beálló-vendéglőmet**, teljes felszereléssel, vagy anélkül, családi okok miatt azonnal eladom. Bővebbet: 1-4

Gromilovits Antal vendéglős Zombor.

ÉTLAPOT — vendéglős urak

csakis a **Fogadó**-nyomdában készíttessétek. Szakszerű, elegáns kiállítás és jutányos ár. **Fogadó-nyomda** Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34. sz.

ÜZLETI HIREINK.

Figyelemztetés. Azon előfizetőinket, kik a "Fogadót" a megjelenés napján nem kapják meg, kérjük, sziveskedjenek a kiadóhivatalnál egy levelező-lapon értesíteni.

Füredi vendéglőket átvétve vagy itt alkalmazást nyújtó előfizetőink ezután is kérjük, hogy pontos címlükre a lap küldése szempontjából lapunk kiadóhivatalával egy lev.-lapon közöljék. A cím közlése az előző tartózkodási helyet is kérjük megemlíteni.

A **debreceni új Bika-fogadó** 18 évre terjedő bérletszerződést a mult héten írták alá **Németh András** és **Kovács Árpád**. Az új fogadó, valamint éttermei és kávéháza berendezés felmúlloiba kerül és a világhírű nagy és fényes üzlet kiváló bérlet-tulajdonosok ez évi augusztus hónapban nyitják meg.

Szatmáron a Kossuth-kerti Kioszk bérletét **Megegyi Dezső** nyerte el. Az új bérőgazda az üzletet egészen újjan rendezte s ünnepesen e hónap elejével nyitotta meg.

Udvardy Ódón ismert fővárosi vendéglős kartársunk a VIII., Köztemető-ut 7 szám alatti Blaszewitz-féle jóhírű vendéglőt átvette és az egész hónap 19-én egész ujan átalakítva nyitotta meg.

Szerencsén az Árpád-mulatól május 1-én átvette **Barth Károly** az ottani nagyfogadónak hosszú éveken át volt főispáné és az egész egész ujan berendezve nyitotta meg.

Polster Gottlieb, előnyösen ismert fővárosi vendéglős, a IX., Lónyay-utca 7. sz. alatt lévő Németh-féle vendéglőt átvette. Polster kartársunk új üzletet e hónap 13-én nyitotta meg.

A **Jó-borok** a mult év szoros időjárás következtében alig volt vidék, ahol jó bor termést volna. Kivétel képez a "Visontai" és a Mátrahegyaljai Szőlőtelepek Borértékéből "t.-tára", melynek új borai minőség tekintetében még az eddigi termést is jóval fölmutatják.

David Pál kávéháza. A szegedi "Royal"-nak és előzőleg a fővárosi "Utthon" kávéháznak volt jóhírűen tulajdonosa. **David Pál** Gyöngyösön egy modern, előkelő színvonalú kávéházat létesített. David barátunk új szép üzletet a napokban nyitja meg ünnepesen.

Főpincér urak! Ne mulasszák el honlapunk szivarjaira, levegőjára, négy szék-széklettel alatti cégnei idejéig megrendelni. **Vendéglős és kávéházi cikkek** raktára Budapest, VIII., Szentkirályi u. 34. (Fogadó-nyomda)

Wessely Manó fogadója. A nagykárolyi Magyar Király-fogadó kávéháza és éttermek-nek volt jónévi gazdája, Wessely Manó a temesvári Hungária-fogadót megvette. Wessely kartsárkun új üzletét átalakította és modernül rendezte be. Az ünnepélyes megnyitás május 20-án történt.

Szovátvári úti az István-világi fogadó és étterm-jóhírű bérője. Márton Vilmos kartsárkun üzletét újra renováltatta a rendezette és ünnepélyesen a pünkösdi ünnepekben nyitotta meg. A Marosvásárhelyi Szóvártára kiránduló kongresszista vendég-látók kirándulása esetén a nevezetes látványokhoz kivül kiránduló étterem is fogak találni, emellett nemcsak egy kitűnő kollégát, hanem fegyvertársukat is idővelthető az „István-világi” gardájában, az az Orsz. Vendégek-egyesületnek még kolozsvári vendéglősi korábbi tagja és bizalmiférfia.

Pártellenlökő kávé. A Budapest VIII. ker. fogatellenlökő párt-elnöke, Kiss Kálmán, megvette Baross-utca 87/a sz. alatti Benitzky-kávéházát. Új kávék kartsárkun és hónap 1-én vette át saját kezelésébe és nyitotta meg az üzletet.

Nagyváradon a kath. kaszinó vendéglője bérletét Ille János ismert erdélyi vendég-lős nyerte el. Új üzletét Ille kartsárkun és hó elejével vette át saját kezelésébe.

Bohn József szegedi ismert vendéglős üzletét áthelyezte a Var-utca 2 szám alá, ahol egy nagyszabású vendéglő üzletet létesített. Bohn kartsárkun fáradságos és anyagi áldozatot nem kímélve véresen rendezte be új üzletét és azt Szeged város egyik legszebb üzletével avatja. Az új Bohn vendéglő május hó 1-én nyit meg nagy ünnepélyesen.

Lugoson a Korzó-kávéházat megvette Kovács Lajos volt újsávkézi előnyösen ismert fogadó. Kovács kartsárkun új üzletét teljesen átalakította, modern berendezéssel látta el és ünnepélyesen április 15-én nyitotta meg.

Temeváron az Élite-kávéházat s a kapocsolatos nagykerítéjű éttermet és sör-csarnokot Deizner József, volt hercules-füredi fogadós megvette. Deizner kartsárkun üzletét új modern berendezéssel szerelte föl és ünnepélyesen április 20-án nyitotta meg.

Füredi hírek. **Korvácán** a Gyógyház-nagy-fogadó ismert tulajdonosa, Brád József kartsárkun egész ujan renováltta és rendezte. Az ünnepélyes megnyitás június 1-én történik.

Thurzóújred ismert vendéglőse, Molnár Lajos kartsárkun ujan renováltt és rendezett üzletét május 31-én vagyis az ünnepekben nyitja meg.

Hévízen a nagyvendéglő éttermet Tory György kartsárkun egész ujan renováltatta és ünnepélyesen a hónap elejével nyitotta meg.

Trencseleptic Jurdán a Messinger-kávéházat Gárteschmidt Károly megvette és azt egész ujan rendezte be. Az ünnepélyes megnyitás a hónap elejével történt.

Keszthelyen a „Hullám” és „Balaton” fogadók új bérője. Antal Jenő kartsárkun a nagy kiterjedésű új üzletét új berendezéssel ellátta. A modern szép üzlet ünnepélyes megnyitása a pünkösdi ünnepekben történik.

Nogradszabályi Jurdán a vendéglő Kabina Ede, volt putnoki fogadós bérleté ki, Kabina kartsárkun üzletét egész ujan rendezte és ünnepélyesen a pünkösdi ünnepekben nyitja meg.

Sarkadi Viktor fogadója. A dévai Fehér kereszt-fogadót Sarkadi Viktor, utóbb volt b-csabi fogadós kartsárkun átvette s azt a mai igényeknek megfelelően, teljesen átala-kította s újra berendezte. A berendezés munkálatait a jövő hónap folyamán nyernek befejezt. s a megnyitás is akkor történik.

Nagykaroson a vasutnál lévő vendéglőt Fleischmann Béla volt győngyösi vendég-lős megvette s azt egész ujan rendezte be és ünnepélyesen a múlt hónap 20-án nyitotta meg.

Erdőbénye-füredi nagyvendéglőjét Irsai János volt nagykaposi vendéglős kibérelte. Irsai kartsárkun új üzletét a mai igényeknek megfelelő egész új és modern felszereléssel látta el. Az ünnepélyes megnyitás a pünkösdi ünnepekben történik. **Gutwein András** ismert főpincér megvette Budapesten a VI. Ó-utca 47 szám

alatt lévő jóhírűvet Rothstock-féle vendéglőt s azt csinosan renoválva és rendezve a múlt hó közepén nyitotta meg. Az új vendéglős szakavatoltsága, jó konyhája és tisztán kezelt italai üzlete jó menetelőt biztosítják.

Debrecenben a Hunyadi-utcában lévő Fehérlő-vendéglőt, volt üzletét Krausz Gyula újból átvette. Krausz kartsárkun egész ujan tartozata és rendezte be üzletét s ünnepélyesen a hónap elejével nyitotta meg.

Nagykikindán a Nemzeti-fogadót előnyösen ismert tulajdonosa: **Kmetty és Áván** kartsárkun teljesen átalakított, több szobával és nagyszabású díkkellet bővített ki s ugye emekez, mint a kávéházat teljes ujanon fogják berendezni. Az új átalakítási és berendezési költségek 70 ezer koronát emfektetnek föl. Az ujan átala-kuló s a dívoldéknak egyike leendő legeszebb fogadót üzletet július elejével készűl el és nyit meg ünnepélyesen.

Szentesen a Petőfi-fogadót előnyösen ismert tulajdonosa, **Pirity Mátyás** kartsárkun tizenöt utcai szobával kibővítette s ugye ezeket, mint a fogadót többi részét új, modern berendezéssel látta el. Pirity fogadójának az újakkal együtt közel ötven szobája van.

Veszpremben az Árpád-utca 16 sz. alatti saját házában a régi Link-féle vendéglő helyén **Lőrinc Gyula** egy csinos berendezésű vendéglőt létesített, amelyet május 17-én nyitott meg ünnepélyesen.

Zombolyan a Jemelka-fogadót, ennek sokáig volt főpincére **Reif János** megvette, azt teljesen átalakította, 16 szobával kibővítette s ugye a fogadót részt mint a kávéházat és éttermet egész új berendezéssel látja el s ünnepélyesen újból július 1-én nyitja meg.

Marosvásárhelyen a „Tag” vendéglőt **Laczkovics Ernő** vette át és nem Laczkovich, mint ezt tévesen előzőleg említettük.

Bacsalmán a Nemzeti-fogadót megvette **Sohr Henrik**, aki üzletét teljesen átala-kította s ugye a fogadót szobákat, mint a kávéházat éttermet és szép kerthelyiséget egész ujan rendezte be. Az új, szép és kényelmes üzlet vezetését Sohr kartsárkun személyesen intézi

Nagykaposon (Ung megye) az Irsai-féle jóhírű vendéglőt **Bárci Pál** vette át. Bárci kartsárkun ujan renoválva és rendezve nyitotta meg üzletét.

Miskolcon, mint egy előző számbunkban írtuk, **Bíró József** az Abbázia (volt „Buda-pesti”) fogadót új gazdája a fogadótí részű 50 szobával kibővítette és a legmodernebb és kényelmes berendezéssel szerelte föl. A fogadót ünnepélyes megnyitása a hónap közepével történt.

Kiskunfélegyházán a gőzfürdő-vendéglőt **Csillag Ádám** ismert főpincér megvette, s azt ünnepélyesen május 8-án nyitotta meg. Sok szerencsés!

Szegedi paprika. Valódi édes nemes rózsapaprikát **köt Horváth Ferenc** paprikás, Szeged, amely paprika kellemes írt és szép színt ad az ételnek. 5 kg-os postacso pap-kg-ktint 3 kor. 20 fill. (Gulács-csopók) paprika kg-ktint 2 kor, 80 fill. Tessedk próbarendelés tennit. Alapítva 1906. Árjegyzék és minta bérmentve.

Új vendéglő Nagykaroson. **Ij. Szellő Sándor** agilis vendéglős Nagykaros központjában egy modern vendéglőt létesített. Szellő gazda szép, csinos vendéglőt üzletét ugye az uri, mint a polgári közönség nagy kedvel látogatja.

Kecskeméten a fürdő-vendéglőt **Németh Ferenc** megvette s azt megfelelően átala-kította és berendezte. újból a hónap elejével nyitotta meg.

Új kávé. Temesváron a Fiume kávéházat **Stinner Sándor** ismert főpincér megvette. Új kávék kartsárkun üzletét a mai igényeknek megfelelő nagy csinnal rendezte be és a hónap 19-én nyitotta meg Sok szerencsés!

KERESTETEK. T. olvasónkat kérjük, hogy az alább keresztet címek holléit, kartári sziveségéből, a mostandó óhajukról egy levelelapon közöljék. **Ném-h** Kálmán barczi holléit két egy lev. Japan udart. **Pinter István** pincér **Kecskemét**, **Berévás-kávéház**.

Sos József, ki 1913-ban Szászrégenben a Kapus-fogadótban dolgozott mint kávé, segédpincér, tudassa címét **Fray Gyula** főpincérnek Szászrégen, **Kapus-fogadó**.

Vidár Gyula és **Lódnics József** pincérek holléit nek tudatni **Kosztály Gusztáv** főpincér Vágseley, **Központi-vendéglő**.

Lippán a József-főherceg fogadót tulajdonosa: **Dózsa Márk** kartsárkun új ért-butorral szerelte föl. A kávéházat és zé-beretel ugyancsak a mai igényeknek megfelelő új s modernül rendezte be s ünnepélyesen a hónap 5-én nyitotta meg.

Sághy János volt eszóngrádi vendéglős kartsárkun Szegeden az Urkaszinó-vendéglőt megvette s azt a mai igényeknek megfelelően berendezte és újból április 15-én nyitotta meg.

Gölicsbányán a „Városi nagyvendéglőt” **Molnár Lajos** előnyösen ismert Thurzó-füredi vendéglős és Tárta június 1-én átvette, amelyet el alkalommal egész ujan és modernül rendeznek be. A kényelmes új fogadót üzlet újból június 15-én nyit meg.

Csaladi öröm. **Németh József** keszthelyi főpincéret derek neje egy egészség-és gyügyemkel ajándékozta meg. Az ünnepötletet Jászicer keresztelték.

Déván a Hungária-fogadót **Doda János** oltani vendéglős kibérelte s azt egész ujan átalakította s a mai ízlésnek megfelelően rendezte be s ünnepélyesen a múlt hónap 15-én nyitotta meg.

Csillag P. és Tárta kávéház-berendezést vállaltat (Tekecszál-gyár). **Tov. bej. és Budapest, VIII. ker., Köztemető s. rz.** (Boros-ter. mellett — Mosonyi ut. sarok). Az összes tervek művészek által készítettnek. — Költségvetések és fölvilágosítást díjtalanul.

Nyiregyháza az Abbázia-kávéházat **Mogyoróssy Ignác**, ismert szakember aki az üzletet pár évvel ezelőt vette át, egész ujan renováltatta és rendezte. Mogyoróssy kartsárkun szép és csinos üzletet az ázlethez tartozók szivesen látogatják.

Modern konyhagépek, tüzhelyek, vörösréz edények,
hűtő és fagyasztó készülékek, valamint fagyaltgépek és jégsekrények, teljes konyhaberendezések kávéház, vendéglő, szálloda és intézködő részére.

Mayer Hermann és Hirschler
Budapest VI., Terezh-körút 48.
Telefon 167—66. Állandó rakár. Saját gyárművek.

Eladó omnibusz.
Nyolc személyre szolgáló jókarban lévő keveset használt Omnibusz (Társas kocsis) igen olcsón eladó. **Járosék Károly** kocsi-gyártóról **Szombathely**. 4 3

Evezetek óta egy a fővárosi, mint a vidéki jobb szállodák, vendéglők és kávéosk szállítója a

Löwenstein Mihály utóda Horváth Nándor

Alapítva 1861.

Csemegeárunk (sajtok.) Kávé. Italok.

cs. és kir. udv. szállító cég
Főizlet: Budapest, Vámház-körút 4. és Kisild-u. 7.
Filiai: Székhely: Baró Lévócs-ut. 8.
Saját érdekében kérjen árlapot!

Lakás-és helyváltozás-ukat jelentő listát, pincér-előfizetőinket kerjünk, hogy volt alkalmatlanság vagy lakhelyüket szintén szíveskedjenek megírni, Fogadó kiadványainak. Budapest, Rákóczi-ut. 13.

HELYVÁLTOZÁSOK — *Tóth Kálmán* Aradon a Hungária-nagykávéház üzletvezető állását foglalta el. Ugyanitt a főpincérei állását *Kenedi Ottó* töltte be. *Garger Pál* Parádán nagyvendéglős főpincérei állását töltötte be. *Zajnovits Ferenc* Újdombóváron a pályaudvari vendéglős II. oszt. étteremében a III. oszt. étter.-i főpincérei állását foglalta el. *Somogyi Mihály* Nagygyedényen a Seidl-főfogadó főp. állását töltötte be. *Szűcs Gábor* Körtynica fürdőn a Nagy-kávéházban segédk. alkalmatást nyert. *Wlassics Kázmér* Szombathelyen az Elite-kávéház főp. állását foglalta el. *Fenyődy Sándor* Felix-fürdőn a nagyvendéglős főp. állását töltötte be. Kecskevárosban a Berevács-fogadó kávéháza főp. állását *Tonnesz Ferenc* újolt el. Mellette m. főzetőp. *Magyencsik István* mint segédk. *Hajós Gyula*, *Nagy Béla*, *Pozsák Marcell*, *Pinczés István*, *Mihályi János* és *Doroghy Kálmán* működtek. A szoba-fogadók állást *Schodits Ferenc* foglalta el. Szegeden a Tisza-nagyfogadó étterme főp. állását a 7 év óta ott működő szobafogadók *Gundi József* foglalta el. A szobafogadók állást *Zombory Odón* töltte be. A Royal-kávéház főp. állását *Gréber Vilmos* foglalta el. Ugyanitt a *Próféta-étterem* főp. állását *Nieszli Mihály* töltte be. Újpesten a Vigadó főp. állását *Fekete László* foglalta el. Temesváron a Lloyd-kávéház főp. állását *Waidmann Kálmán* töltte be. Mellette m. főzetőp. *Büky János* működik. Lugoson a Bristol-kávéház főp. állását *Horváth Lajos* foglalta el. *Kötles Mihály* Kovács-fürdőn a Kármán-fogadó főp. állását foglalta el. *Grozner Antal* Zalaegerszegen a Bírlyai-fogadó étterme főp. állását töltötte be. *Buday Adárik* Ránk-Firében a gyógyfogyadók szobafog. állását foglalta el. *Hogán József* Tarsca-fürdőn a Korona-vendéglős főp. állását töltötte be. *Molnár József* Nagybánán az István-kerlyi kávéház főp. állását foglalta el. *Hípfel János* Vasuti vendéglős (I. II. oszt. étter.) főp. állását töltte be. *Bernáth Géza* Déván a Központi-fogadó főp. állását foglalta el. *Grosz Gyula* a nagy vasúti vendéglős (I. II. oszt.) főp. állását foglalta el. Mellette *Winer Vilmos* és *Eisler László* új állást nyertek. *Mezey Imre* Szatmárnagy Vasuti vendéglős (I. II. o. étter.) főp. állását foglalta el. *Fekete Pál* Marosvásárhelyen a Kultur-palota éttermi főp. állását töltötte be.

Eladó acetylen világító

Egy teljesen jó karban lévő, huszonöt lámpára engedélyezett **acetylen-gép** teljes felszereléssel — villanyvilágítás miatt — ócsón adó. a-3
Özv. Rohoska Istvánné vendéglős
TÓTKOMLÓS

Eladó üst.

Egy darab 110 literes, alig használt **pálinka-üst**, sikkal és lecsertő csappal — 2 db 10 cm-es hosszú hűtőcsővel együtt eladó 140 koronáért. **Popovits László** vendéglős
Vésztől (Békés megye).

Dunántúl nagyobb városában egyedtől álló

Nagy murat

és kávéház, kerti helyiség, 9 szobából álló szálló, a város központjában. a-3
10 évre bérbeadó. — Cim a kiadványtalban.

Áldás a szvendőknek a világhírű városi régi szénávdus

„ILONA“
Artézia ásványviz.
Bort, étvágyát, kedvet javít. Gyomorrontást, bú, haragot elhárít. Házhoz szállítja
„ARTÉZIA“ R.-T. BUDAPEST.
TELEFON 60-72.

Eladó kocsa

Szentgotthárdtól 3-4 kilométernyi távolságra fekvő kocsa, — szőlőszőlővel — más vállalkozás miatt azonnal eladó. Egy szép nagy konyhakert is tartozik hozzá. Cim a kiadványtalban.
4-4

Idősebb szakember

— magános és józanéletű férfi — akinek nincs más tevékenysége, **felügyelőnek** azonnali feljegyzésre keresett. Teljes ellátás és 60 korona havi fizetés mellett. — **Narancsik Péter** vasgyári vendéglős **Diósgyőr.**

Eladó vendégfogadó.

Dunántúli forgalmas városban, a piactéren egy **nagyforgalmu beszállító vendéglős** (nagyvendéglős) — családi okok miatt **brókeron** eladó. Az üzlet: nagy sötét, poggyás-és rendes **étterem**, **kávéház**, **nyári szaletli**, **nagy szálló szoba**, iparoskaszó, ezenkívül négy nagy iatáló (100 lóru) egy kis iatáló stb. szükséges helyiség tartozik. A városban 3 hetipiac, 4 országos vásár, nagy **vidéki- és katonai forgalom** van. (40 ezer katonai fordul meg mindán az összes honvédtisztek és gyalogság lötere itt van). **Vételár:** 100.000 (száz ezer) korona. **Vételhez szükséges** 50 ezer korona. Bővebbet a kiadványtalban.
1-4

EGYRŐL-MÁSRŐL.

Ablakból nézve.

— Hát aztán mégis, mi lehet a valódi ok arra, hogy a nők ilyen erőmba léghajó-azert és hosszú-kapille formájú ruhába bujtaják magukat? — kérdezi az utca forgalmát az ablakból nézegető Tomi gyerek.
— Az ok barátom, egyszerűen az, hogy a legtöbb mai nő erősen rá van utalva, hogy elgömböredett alakká ványadt; s formátlanú csemege-szedestest, valamint meghatározhatatlan ruha-gubancba rejtejt, el! — Tájékoztajta ekként a kíváncsi kollégáját Bende Boros.

Eladó új omnibusz.
Egy teljesen használatlan új **szállodal omnibusz** eladó. és könnyű-járatu. jutányosan **1000 koronáért**
Varga Lajos vendéglős
Magyarkanizsa. 3-4

Csakis vendéglősnek
prima vétel.

Jól jövedelmező polgári vendéglős, étterem, kerti helyiség kuzlival, 3 vendégszoba házzal együtt **fontos családi ügyek** miatt **sirogszen** eladó. Szükséges tőke 40.000 (negyvenezer) korona. Jelenlegi tulajdonos vagyon szerzett. Cim a Fogadó kiadványtalban vagy bővebbet szívesgébtől
Matzner — Orient kávéházban minden délután 1/2-1/3-ig. 3-5

Jóforgalmu nagyvendéglős, melynek villanyvilágításra berendezett saját telepe van — az összes berendezéssel együtt eladó. **csatlag** haszonbírbe kiadó azonnali előtér-ötös miatt. Föltételek megtudhatók **Szupjánzsky Antal** vendéglősnél **Csepel**, Jászvágyszentolnok megye.

Szabolcs megye
szabolcs megye egy jó és nagy italforgalommal bíró **fogadók üzlet** — teljesen új ház — 5 vendégszobával, két étterem, egy sörház az összes mellékkeliséggel és berendezéssel együtt eladó örökaron. **Eladó ár:** egy százharmincezer korona az egész. **Szálloda és vendéglős értebe** vehető évi 7000 koronáért. Cim a kiadványtalban.

Páratlan olcsó ajánlat

vászon és damaszt árukban

Szállodások és vendéglős urak figyelmébe!

1000 drb lenvászon lepedő	220 150	—	—	Kor. érték
2000 * Kárpáti	* 290 150	—	—	drbja 8.
3000 * nehéz damaszt abrosz	150 150	—	—	* 3. 4. 50
2000 * * * * *	* 180 150	—	—	* 5.
1500 * * * * *	* 230 150	—	—	* 3. 50
3000 * * * * *	* 12 személyné	300 150	—	* 6. 50
3600 tct. egész nehéz damaszt szalvetta	60 60 tct	6.	7. 50	
2000 * * * * *	* 70 70	—	—	10.
6000 drb kerti abrosz minden színben	—	—	—	3.
3000 tct. dupla damaszt törökülés	60 120 tctja	—	—	12.
6000 drb szegelyes nagy párnahuzat	—	—	—	2. 50
3500 * * * * *	* kis	—	—	6.
2500 * * * * *	* paplanhuzat	130 180	—	—
6500 tct vászon pohár és edénytörő tucajtja	6.	—	—	—
1500 drb angol fanelli takaró	200 130	—	—	* 6. 7.

DEUTSCH FERENC
..... vászon és damaszt áruháza .....
szállodások és vendéglősök szállítója
BUDAPEST, VII., MUZEUM-KÖRUT 10. SZ.
ALAPÍTÁSI ÉV 1896. TELEFON 145-92.

Néhány szakértői vélemény

Frohner Hotel Imperial, Wien. A „**Kristály**“ asztali vizet vendégeink kellemes íze miatt kedvelik.
Rüling, igazgató.

Restaurant Carl Hiller, Berlin NW. Unter d. Linden 62-63.

A „**Kristály**“ ásványvizet vendégeimnél igen kedvelt és szállítmányaink mindig a legjobb állapotban érkeznek meg.
Louis Adlon, tulajd.

The Savoy Hotel, London. A „**Kristályforrás**“ ásványvizet kitünőnek találom úgy tisztán magában, mint borral vegyítve.
Henry Prüger, vendégfős.

The Splendid Hotel Ostende. A „**Kristályforrás**“ ásványvizet a legkitünőbb és vendégeimnek legkedveltebb asztali vize, melynek hírneve túlhaladta az összes eddig ismert vizeket Ostendében.
Charles Vászárhelyi, igazgató.

Ő cs. és Apostoli kir. Felsőge Udvari Gazdasági hivatala, Wien.

A „**Kristályforrás**“ igen kellemes ízű és üdítő italnak találtatott.
Franz von Worlitzky, cs. és kir. udvari gazdasági igazgató.

Hivatalos vélemények.

**Budapest székesfőváros vegyészeti és tápszer-
vizsgáló intézete** a „Kristályforrás“ ásvány-
vizet *liszta*, bomlási anyagoktól egészen
mentes és chemiai szempontból *egészséges-
nek* minősítette.

Az állami bakteriologiai intézet a „Kristályfor-
rás“ vizet tisztának és kifogástalannak mi-
nősítette.

Dr. Rigler Gusztáv, a kolozsvári egyetem egész-
ségtan tanára, az 1902 XII. magyar balneo-
logiai kongresszuson a forgalomban levő
különféle ásványvizeknek *bakteriologiai*
szempontból történt vizsgálatáról tartott elő-
adásában *legtisztábbnak* a „Kristályforrás“
ásványvizet jelentette ki.

A magyar kir. tud. egyetem vegytani intézete
a „Kistályforrás“-t *nagy mélységből* fakadó
állandó összehúzó, igen liszta, magnesium
hydrocarbonatos ásványviznek minősítette.

Az Országos Magyar kir. Chemiai Intézet meg-
állapította, hogy a „Kristályviz“ igen tiszta
magnesium hydrocarbonatos ásványviz.

A magy. kir. Belügyminiszter 1906 március
6-án kelt 22882. számú határozatából. A
„Kristályforrás“ közegészségügyi szempont-
ból *mint élvezetvizet kitünő* és rendkívül
értékes.

Az Orsz. Közegészségügyi Tan. a „Kristály-
forrás“-t *helyes és lisztán* való kezelése
folytán a külföldön való versenyére más
ásványvizekkel hivatottnak minősítette.

Felsőmagyarország egyik forgalmas

városának (megyei székhely) **konkurrencia nélküli fogadója** (szállodája) a városból való elköltözés miatt azonnal eladó. Az illetnek **erős itál- és konyhaforgalma** van, nyáron pedig a Tatrát látogató külföldi népi mind megfordul benne. A fogadó 20 szobája hangfűző ajtóval ellátva és modernül berendezve. Az üzlethez, 2 pár ló, omnibusz, két hintó s teljes felszerelés tartozik. **Evi bér 6000** (hatezer) korona koroná. Óvadék 3000 kcs. **Vételhez 25 ezer** korona közzépén szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 6-6

Vendéglő és szálloda

budapesti vasúti pályaudvarral szemben, nagy és látogatott kerti helységgel, nagy italfogyasztással. — más illet átvele miatt sürgősen eladó. **A szobák majdnem behozók a házért.** Bér csekély — 5000 korona. Még 7 éves szerződés van. Eladási ár 16 ezer korona. Csakis komoly végnek adja meg a címet a kiadóhivatal. 3-3

Vendéglősök figyelmébe!

Kiadó vendéglő

— vagy jutányosan eladó ház —

Erzsébetfalván 4 éve fennálló nagyforgalmu vendéglő, melyhez szép nagy kerti helység tartozik, november hó l-re berendezés nélkül több évre bérbeadó; de **előbb is** átvehető a esetleg — **résztételtetés mellett** a ház is eladó. Bővebbet: **Kovácsics Lajos** háttuladononál Erzsébetfalva, Zohor-utca 3. Telefon B. 3-4

Kortyantó.

Azok a fürdői betegek.

A balneológiai gyűlekezetben elszantané panaszkodik egy felvidéki fürdő-örvök egyik kártársának, aki nyaranta Karlsbadban folytatja a praxiszit. Hogy t. i. micsoda veszedelmek a viszonyok s a helyzet, amit anynyira megnehezítenek a betegek. — Te különben — teszi hozzá — mindent nem érzed, mert a te fürdői pácienseid arannyal — Hagyd el barátom! — vág hirtelen szavába a másik. — Csak egyáltalán az én pácienseimről ne essék szó. Van ugyanis nekem a többek közt vagy 70—80 lengyelországi olyan páciensem, hogy azok még az orvoson is nyereszkednek. Hogy hogyan? Hát azok a jó ortodókok, minden másod-harmad napon kiválasztanak egyet közülük, ennek összeadják a tíz kor, orvosi vizitdíjat és fölülkölki hozzá vizsgálatra. Hogy azután az adott receptre mindazok, akik a 10 kor. orvosi tak-sáho hozzájárultak, a patikába menve ugyan-azt az orvosságot készítették el maguknak. Hát azért mondom, szó se essék azokról a jó fürdői betegekről, mert azok mind csak a szegény orvosok vért és pénzt akarják kiszípolozni!

Baranyában

egy híres, jó és szép tölgy és nyári **nagyvendéglő** (sörözőkarnak és étterem) gyönyörűen berendezve — más vállalat miatt és akár házal, akár anélkül azonnal eladó. **Evi sörfogyasztás:** 800 hektoliter; **borfogyasztás:** 350 hektoliter. 3-4

ORIENT KÁVÉHÁZ

Budapest, VII., Rákóczi-út 42. sz. Kávéház tulajdonos: **Weisz Nándor.**

Modernül berendezett kávéház (négy telekszállal és melléképületekkel) a főváros kelő közepén a Nemzeti szintáz (volt Népszínház) átellenében.

A fogadó-, vendéglős-és kávéház szakmához tartozók kedvelt találkozó helye. Mersékelt árak.

Hirdetmény.

Felvidéki 10 ezer lakosú és nagy idegenforgalmu városban egy jó és szép sarok piacrész **étterem — sörözőnek** külön **kis kocsmával** eladó. — Italfogyasztás 700 hektoliter hivatalosan kimutatva. — Cim a kiadóhivatalban.

A fogadós, vendéglős- és kávéparhoz tartozók figyelmébe!

A nyári idény közeledtével felkérjük az i. l. fogadós, vendéglős és kávé urakat, hogy

étlap, (menu), papírszalvéta, papírtányér, rizsszalmaszál, honblokk, — hektograph-lap — hektograph-készülek,

továbbá:

díszes kivitelű **borcímkék**, mindennemű **felirati táblák**, valamint egyéb a vendéglői és kávéházi szakmánál előforduló **nyomatványok, szivarszipka stb. stb.** ... ..

szükségletüket nálunk már most megrendelni sziveskedjenek, hogy az árak idejekorán rendelkezésre álljanak. A rendeléseket mi a leg-gondosabban elintézzük s a megrendelő által előírt napra szállítjuk.

Nagyobb rendeléseknél és étlapokról készüggel szolgálunk árajánlattal.

Arjeggzék ingyen és bérmentve!

Legnagyobb, legújabb papírszalvéta a Fogadó-nyomda szalvéta

MA HALÁSZLÉ

Vendéglői és kávéházi cikkek raktára
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 34. (Fogadó-nyomda).

Novágh Károly mű- és disz-mű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3. (Első Hazai Takarékpénztárral szemben)

Ajánlja saját készítményű **elefántcsont-ecet (billiárd) golyók, dákók, sakk, dominó, lignum santum-golyók, bábuk, sécabotok, tujtek- és borostyánkó dohánzró-eszközöket stb. nagy választékban. — Billiárd-golyók **esztergályozása, dákók, sakk és dominó javítása olcsó árszámtással, pontos határidőre való szállítással** — elfogadtnak. □**

Emmentháli

vagy különböző **csemegeajutokat** rendeljen csakis ... ..
 a **nyugatmagyarországi sajtógyárak és kivitelei vállalatától**
Stauffer és Fiai Répcelak.

Nős intelligens főpincér,

aki magyarul, németül és sáulav beszél, keres egy nagyobb vidéki városban főfogalmu üzletet elszámolásra. — 1000—1500 korona evad-kkal rendelkezik. Cim:

Wirth János főpincér, Zsombolya, főtér.

Hirdetmény.

Eladó „vendéglő, szálloda és kávéház“ a vasút közvetlen közelében, amely áll 4 vendégszoba, vendéglő, kávéház, étterem, szarparé, 2 lakószoba, konyha, kamra, mulató kerthelyiség, gardasági udvar, istálló, mosókonyha, kocsiszín. Az üzem 400 1/2 öl területen fekszik és teljesen be van rendezve. Bővebbet: — 1—6

Szabó Fekete János szálloda tulajdonos **Jászberény.**

= Omnibusz =

alig használt „Köiber-gyártmány“ 12 ülés és 12 álló helyre **olcsón eladó.** — Az omnibusz rendkívül könnyű járatu szerkezetűnél fogva hegyes vidéken is kelő könnyedséggel visz fel. — 3—3

Bővebbet: **Schamberger Lászlónál Aradon.**

A szabadalmazott „Viniconservator“

használatu által a bor mindig friss marad és ellentáll a megsavanyodásnak.

Felülmúlhatatlan mód a bor conserválására, amit a világ összes vegyészeti és borászati szakértői elismernek.

Nem lehet a „Viniconservator“ nélkül vendéglős, étteremtulajdonos, sem borszárműkereskedő, valamint szőlőtulajdonos sem. A „Viniconservator“ gyakorlati használhatósága által nagyon sok hívet szerzett a kontinens borászati szakértők körében.

Az óriási kivétel miatt a „Viniconservator“ ára leszállítottat s ma már **15 kor.** — ért kapható, —
 darabonként **15 kor.** — Megrendelhe 3 a

„Viniconservator“ betéti társaságnál Sziszek (Horvátország).

Elismerő és köszönetnyilvánító levelek mindenki által megtekinthetők.

Használati utasítás és árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. □

Bérbeadó esetleg eladó Vendéglő

Szentgotthárdon a „Zöldfőher“ címzett „beszálló-vendéglő“ 1914 október 1-re bérbeadó (esetleg örökön eladó). Bővebb meg tudható **Kreiner János** tulajdonosnál **Wien, XVII. Ker., Mariengasse No 7.** — 3—3

Székesfehérvárott

a város legfogalmassabb helyén, a vásártéren, sarokház: **vendéglővel, — hentes-üzlettel — mozgószatórral** teljesen felszerelve, — esetleg szőlővel — beteljesült miat: eladó. A házban vízvezeték és gázvilágítás. Bővebbet: 3—3
őzv. ANTAL ANTALNÉ Székesfehérvár, Vásár-tér 29.

Eladó vasszaletli ponyvával.

Egy **15 méter hosszú és 5-25 méter széles vasszaletli**, olyan állapotban, mint ahogy a gyárból kijött — **megfelelő nagyságu ponyvafedéllel** — olcsó áron eladó. Bővebbet 3—5
Szentgyörgyi Ferenc Andrássy kávéház-tulaj. **Kassa.**

Bor-hirdetés.

A vendéglős és kocsmáros urak figyelmébe ajánlom az alábbi jó-minőségű saját termései boraimat. — Eladóké:

400 hekt. Kadorka és fehér	46 korona
(A borok szeszartalma 9 és 10 tőrfogat százelek)	
Rizling	56 korona
Ezerjó 60 — es furmin	70 korona

Szállítás utánvét mellett eszközöltetik. N. gyóbul vételnél árendemeny. Palack mintát 2 korona beküldése után küldök. 3 3

Szuhanelek Sándor Jánoshalma (Bácska).

Vendéglő eladás.

Párkányban (Esztergom-m) — melynek járásbíró-sági székhelye, nagy kereskedelmi gécepontja van — 40 ér óta fennálló vendéglő, nagy idegenforgalommal, erős italforgalommal és konyhaforgalommal, haláleset miatt házál együtt eladó. Bővebbet

Gservenka Rezsónél Párkányban

Szálloda, vendéglő, kávéház-

üzletemet, mely a városnak élénk és jobb pontján fekszik, **10 szoba teliszorítással s a kávéházi és vendéglői berendezéssel** — más üzleti vállalat miatt, igen jutányosan s a leltár értéken alul: **kettozzer koronánál** átadom. **Átvételnél 1500 korona** lefektetése elég. Még öt éves szerződés van. Bővebbet

Kausehky Konrad Korona-szállodás
 Nagybánya.

Kiváló új fajorok!

Meghívás.

Ó borok nagy választékban!

Visontai és Mátrahegyaljai Szőlőtelepek - Borértékesítő - Részvénytársasága

Elnök: Nagymeltságu Dr. KALLAY ZOLTAN v. b. t. t., Hevesvárm főispánja.

Igazgatóság székhelye: **GYÖNGYÖS** (Főter, Lubyház, Új bankpalota).

Postafiók 1. sz. Telefon 99. sz.

Sürgöncyim:

Visontamátra

1908 - 1911. évjárata és új fajorok.
Pecsenye, csemege, szamorodni és aszsu-borok.

Hazánk legnagyobb termő hegyi oltvány szőlőtelepei:
Beültetett terület 540 hold. Évi termés 12,000 Hltr.

A t. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepeink pincészetének megtekintésére, südekségletűk méltányos árban, idejekorán való biztosítása céljából.

Borfajok: Mézes, Ezerjó, Rizling, Furmint (Som), Hárslevelű, Muskát-Otonell, Chasseias, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mustos, Madelaine, Kadarka, Otello, Opörtó, Burgundi, Kabernet.

Budapesti képviselet:

X., Bányá-utca 12. Polgár Dávid és Tarsa urak, Budapest I., Fehérvári-ut 39.

Telefon 122-41.

Zala-, Vas- és Somogy megyei képviselet:

Telefon 144-14.

Erszébetfalvai képviselet:

Lauer József ur
Erszébetfalva, Alkotmány-u. 4.

Ezenél több kiváló orvosi és tanár ajánlja:

1894. SZ. LOIS GRAND PRIX.

Kristályi tisztaságú kiváló minőségű Szőlőkristályok
KRISTÁLY-ÁSVÁNYVIZET!**Kristály**

forrás szénásvával telített ásványvíze hasznos ital
étvágyjavatoroknál és emésztési nehézségeknél. A legtisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. — Határhát, szomszédalápító. — Vidékre és külföldre: **javaslatmentes** szállítás. — Kéjben ártó-egyzést. — Szénásvatlenés-nélküli 150l-es is rendelhető, mely hasonló **enyhesége** folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. **Szt. Lukács-fürdő Kútvallalat Budan.**

Borbetegségnél, hordókezelésnél

(és tisztításnál) szükséges előírásokra névbe teljes ismeretést nyújt a **„VENDEGLŐSÖK NAPJA-RA”** mely a „Fogadó” előfizetőinek kor. 2.50.

Triumph Írógép

a legújabb, legjobb és legalkalmasabb írógép, melyet kiftűnő praktikus volta és könnyű kezelése miatt alkalmaznak úgy a külföldi, mint a hazai

fogadóknál és éttermekben.

A fogadók, vendéglők és kávéházak írógépje a **Triumph-írógép.**

Megrendelések intéződének:

Írógépeket terjesztő és kölcsönző vállalata

Löwinger és Lantos
Budapest, VI. ker., Teréz-körút 29. sz.

Bérbeadó**Déván az „Orient szálloda”**

és az ezzel kapcsolatosan berendezendő

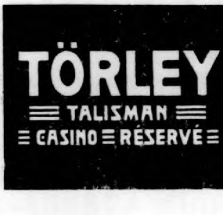
: kávéház. :

Az ingatlan folyó év augusztusában eszékendő elárverezésé folytán a 30 szobából álló elsőrendű berendezett szálloda és a legjobb postálival berendezhető kávéház bérletre, megfelelő tőkével vagy biztosítékkal rendelkező szakembert keressünk.

Ajánlatok beküldendőik a

Dévai Takarékpénztár r. t.-nak

2-3

Ünneplő borrendelőknél, konyhák és egyéb felszereléseknél és minden alkalmán a **FOGADÓ** hasznosított csomagolási anyagok.

Vendéglősök, kocsmárosok és kávéások figyelmébe!

Üveg és porcellán áru nagy választékban és eredeti gyári áron kaphatók

ifj. GRÜN WALD MÓR

üveg- és porcellán nagy raktárban
Bpest, IV., Ferenc József-rakpart 6.

(a Ferenc József-híd közelében.)

Pincérek figyelmébe!

Fő- és fizetőpincérek kiknek **oldal-zeblárca** (papirpézn), vagy (apró- és ezüstpézn számar) **pincértáskára** van szükségük, amelynek feneke nincs beillesztve, hanem a felszérög az aljáról egy darabból készült. — a **legújánosabb árak mellett** — szerezhetik be:

Moldár Vilmos

séréktőgyárossá, **BUDAPEST, IV., Károlyi-körút 25. Központi udrosház,**
— Képes árjegyzék bérmentve —

Fogadó-nyomdávállalat

Budapest VIII.,
Szentkirályi-u.,
34. szám. ::

Közérdeklő figyelemreztetés

A fogadók, vendéglős és kávéházakhoz tartozóknak (vendéglős, kávé, főzgető, beüzemelt és áthordó urakkal) bármely az üzlettel kapcsolatos cikkekre van szükségük, ne rendeljenek másból, mint a fenti című vállalatnál, amely a rendelt tárgyakat nemcsak jobb minőségben, hanem olcsóbban is szállítja.

HERRMANN J. L. R.T.

es. és kir. udvari szállító

1819. éven alapított országos szabad. Alpacca-
Chinaezüst- és fémáru-gyárának tóráktára:

BUDAPEST, IV. KER., VACI-UTCA 8. SZ.

(Raktárak: Béca, Gráz, Prága és Triestben.)
Nagy választék legszolidabb kivitelű tárgyakból **Szálladók, Vendéglők, Kávéházak és háztartások részére.**